

مقاله‌های علمی - پژوهشی - کاربردی

وحیده نوروزی^۱دکتر حسین لطف‌آبادی^۲

نگرش جوانان استان تهران به خانواده: عوامل و عواقب آن (۱)*

چکیده مقاله

این مقاله، که بخشی از نتایج تحقیق از یک نمونه ۵۹۴۸ نفری از جوانان ۱۴ تا ۲۹ ساله استان تهران است، نگرش جوانان استان تهران به خانواده را مورد بررسی قرار داده و بر اساس یافته‌های پژوهشی، پیشنهادهایی را برای بهبود وضعیت خانوادگی جوانان استان تهران بیان می‌کند. مدل راهنمای این بررسی بر اساس نظریه زمینه‌های اجتماعی - فرهنگی و نظامهای اکولوژیک یا بوم‌شناختی ساخته شده است. روش این پژوهش از نوع پیمایشی در پژوهشهای تجربی - رفتاری است. در ابزار پژوهشی مورد استفاده برای این تحقیق، که توسط نویسنده دوم این مقاله طراحی و در جریان یک مطالعه ملی روی ۷۵ هزار نمونه جوانان ۱۴ تا ۲۹ ساله کشور روایی‌یابی شده است، مقیاس نگرش به خانواده با ۴۸ سوال در قالب ۱۴ خرده‌مقیاس سنجیده شده است (ضریب پایایی خرده‌مقیاسهای خانواده معادل ۰/۹۲ در محاسبه آلفای کرونباخ است).

نگرش جوانان استان تهران به خانواده و عوامل و عواقب آن در ۱۴ خرده‌مقیاس زیر و در مقوله‌های مختلف سن و جنس و... (برای روابط دو متغیری مقایسه میانگین خرده‌مقیاسها و روابط چندمتغیری تحلیل رگرسیون برای تبیین عللی عوامل و عواقب نگرش جوانان به خانواده) ارائه شده است: مقبولیت خانواده در نزد جوانان؛ آرامش و امنیت در خانواده؛ نقش حمایت‌کننده خانواده؛ وابستگی به خانواده؛ ارتباطات مثبت درون خانواده؛ گرایش به جدایی از همسر؛ مادرسالاری؛ پدرسالاری؛ عملکردهای دینی و ملی خانواده؛ خانواده قدرتمند، بالبهت و پاسخگو؛ خانواده حمایت‌کننده افراطی؛ خانواده آسان‌گیر؛ خانواده مستبد؛ و خانواده بی‌تفاوت.

^۱ - کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی و پژوهشگر سازمان ملی جوانان

^۲ - استاد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه شهید بهشتی

* - این گزارش پژوهشی شامل سه بخش است. بخش دوم و سوم این گزارش در دو شماره بعدی فصلنامه به چاپ خواهد رسید.

الف - مقدمه

جوانان ایران، صرف نظر از آنکه متعلق به این یا آن استان کشور باشند، پرورده تاریخ و فرهنگ کهن دینی و ملی ما، رشدیافته در نظام جمهوری اسلامی ایران، و یک نیروی عظیم بیست و دو میلیونی انسانی هستند که شکوفنده‌ترین و مهمترین بخش جامعه ما را تشکیل می‌دهند و نقشی تعیین‌کننده در سرنوشت انقلاب اسلامی و مردم مسلمان ایران و جهان پیدا کرده‌اند. به سبب همین نقش تاریخی جوانان مسلمان ایران است که دشمنان استقلال و آزادی و آبادانی کشور توجه عمده خود را به جوانان ما معطوف کرده و برای تسخیر اندیشه و احساس آنان و جهت‌دادن رفتارشان در مسیر فرهنگ و سبک زندگی مردمان وابسته به جهان استکباری از هیچ کوششی فروگذار نمی‌کنند. آنان می‌کوشند تا جوانان ایران را از گذشته پرافتخار دینی و ملی و از انقلاب و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران جدا کنند و ما باید بکوشیم تا با شناخت دقیق وضعیت و نگرش و مسائل جوانان به اصلاح امور و تحول در وضعیت آنان پردازیم و توطئه‌های دشمنان را خنثی سازیم. این امر مهم بزرگترین وظیفه‌ای است که در برهه کنونی پیش روی ما قرار دارد.

سلامت و نیرومندی ایمان و اندیشه و احساس و رفتار جوانان ایران نه فقط برای خود آنان و دیگر مردم کشور ما و برای مصالح نظام جمهوری اسلامی ایران بلکه برای جوانان مسلمان سراسر جهان نیز، که تعیین‌کننده سرنوشت دیگر ملل اسلامی و نیروی بیکران مبارزه علیه دسیسه‌ها و ستمگریهای امریکا و انگلیس و صهیونیسم جهانی هستند، حائز اهمیت درجه اول است. آینده تمدن بشری و آینده جهان اسلام و آینده نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران باید بیش از پیش به دست جوانان برومند و باایمان و رشدیافته رقم بخورد و شایسته است که برای اصلاح و تحول در وضعیت جوانان ایران عالیتزین تدابیر و سنجیده‌ترین برنامه‌ها و اقدامات کوتاه مدت و میان مدت و بلند مدت صورت گیرد.

تأمین سلامت و نیرومندی ایمان و اندیشه و احساس و رفتار نوجوانان و جوانان استان تهران و تحول مثبت در وضعیت آنان و تدوین برنامه‌ها و راه کارهای مناسب و ثمربخش برای رفع مشکلات و برای به حرکت درآوردن آنان در راستای اهداف انقلاب و نظام جمهوری اسلامی ایران و در شرایط بسیار پیچیده و متحول جهان معاصر، الزاماً باید با استفاده از روشهای دقیق علمی مبتنی بر مصالح سعادت و کمال انسانی جوانان و رشد و توسعه پایدار ملی و استانی صورت گیرد. با چنین نگرشی است که سازمان ملی جوانان، در اجرای وظایفی که در شناخت وضعیت و نگرش و مسائل جوانان ایران دارد، در ادامه یک دهه فعالیت‌های خویش، توجه ویژه‌ای به پژوهشهای راهبردی، در هر دو سطح ملی و استانی، و در موضوعهای مختلف و مهم، معطوف می‌دارد.

در این مقاله، که بخشی از نتایج تحقیق از نمونه ۵۹۴۸ نفری جوانان ۱۴ تا ۲۹ ساله استان تهران است، سعی می‌کنیم خلاصه بسیار فشرده‌ای از نتایج حاصل از پژوهش درباره نگرش جوانان استان تهران به خانواده را ارائه کنیم و پیشنهادهای خود برای بهبود وضعیت خانوادگی جوانان استان تهران را نیز بیان نماییم.

ب- چهارچوب نظری پژوهش

۱- عوامل موثر بر و عواقب متأثر از نگرش به خانواده

مدل راهنمای این بررسی بر اساس نظریه زمینه‌های اجتماعی - فرهنگی و نظامهای اکولوژیک یا بوم‌شناختی ساخته شده است (لطف‌آبادی، ۱۳۷۸^۱، صفحات ۴۰ تا ۴۶؛ و ۱۳۸۰^۲، صفحات ۱۵ تا ۱۸). طبق این مدل نگرشهای جوانان از وضعیتها و زمینه‌های محاط بر نقشها، رابطه‌ها، ادراکات، و دریافتهای آنان از محیطشان متأثر می‌شود همچنانکه می‌تواند بر وضعیتها و زمینه‌های محاط بر خود اثر فعال داشته باشد. مدل مزبور دارای چهار خرده‌نظام به‌هم‌پیوسته است: نظام کوچک، نظام میانی، نظام بیرونی، و نظام بزرگ.

نظام کوچک شامل حوزه‌های مربوط به وضعیت فردی (ویژگیهای روانی - اجتماعی و هویت نوجوانان) است. نظام میانی شامل ارتباطها و مسایل جوانان از نظر محیط نزدیک فرهنگی و اجتماعی (خانواده، محیط آموزشی، دوستان، محیطهای گذران اوقات فراغت، خدمت سربازی پسران، وضعیت شغلی، وضعیت ازدواج، و مسایل تشکیل خانواده) است. نظام بیرونی شامل محیطهای دورتر فرهنگی و اجتماعی (آموزش و پرورش، آموزش عالی، رسانه‌های گروهی، فرهنگ عمومی مردم، فضای مذهبی، فضای اجتماعی، فضای سیاسی، و وضعیت اقتصادی جامعه) است. نظام بزرگ شامل وضعیت و هویت ملی (از نظر غرور ملی، آزادی، قانونگرایی، مشارکت مردم، انسان‌دوستی، دین‌داری، اخلاق، و نگرش به کیان خانواده) و جهان‌بینی درباره قدرتهای اقتصادی، سیاسی، نظامی و اقتصاد جهانی و تأثیرپذیری از آنها و مسایل مربوط به روابط بین‌المللی می‌شود.

ب- روش تحقیق

- ۱- روش پژوهش: روش این پژوهش از نوع پیمایشی در پژوهشهای تجربی - رفتاری است.
- ۲- تعریف عملیاتی نگرش به خانواده: مقبولیت خانواده در نزد جوانان، آرامش و امنیت در خانواده، نقش حمایت‌کننده خانواده، وابستگی به خانواده، ارتباطات مثبت درون خانواده، گرایش به جدایی از همسر،

^۱ - روان‌شناسی رشد ۲: نوجوانی، جوانی و بزرگسالی. انتشارات سازمان سمت. تهران.

^۲ - وضعیت و نگرش جوانان ایران. انتشارات سازمان ملی جوانان. تهران.

مادرسالاری، پدرسالاری، عملکردهای دینی و ملی خانواده، خانواده قدرتمند، بابیت و پاسخگو، خانواده حمایت-کننده افراطی، خانواده آسانگیر، خانواده مستبد، خانواده بی تفاوت.

مدل تبیینی نگرش به خانواده

۳- ابزار پژوهش: پرسشنامه‌ای شامل ۶۷ سؤال از وضعیت جوانان و ۵۴۵ سؤال (شامل ۱۱ مقیاس و ۱۲۲ خرده‌مقیاس) از نگرش و مسائل جوانان با ضریب پایایی ۰/۷۶ به عنوان ابزار این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است. مقیاس نگرش به خانواده با ۴۸ سؤال در قالب ۱۴ خرده‌مقیاس سنجیده شده است (ضریب پایایی خرده‌مقیاسهای خانواده معادل ۰/۹۲ در محاسبه آلفای کرونباخ است).

۴- نمونه پژوهش: ۵۹۴۸ نفر از جوانان استان تهران در جمع نمونه آماری قرار گرفته‌اند. این نمونه توسط کارشناسان سازمان آمار کشور تهیه شده است.

۵- روش‌های آماری: روش‌های محاسبه پایایی شامل

Cronbach Alpha Reliability, Strict Parallel Reliability, Split-half Reliability,

Parallel Strict بوده است. در بخش آمارهای توصیفی از آمارهای توزیع فراوانی و تمایل مرکزی و جداول توافقی استفاده شده است.

در بخش آمارهای پیشرفته، روش‌های همبستگی دو یا چند متغیره شامل تحلیل عاملی (اکتشافی)، مقایسه میانگینها با استفاده از *ANOVA* و *Tukey's HSD*، و تحلیل رگرسیون چندمتغیری با استفاده از روش گام به گام *Linear Multiple Regression With Stepwise Method* برای آزمون فرضیه‌ها بکار رفته است.

ج - یافته‌ها

۱- آمارهای توصیفی: خرده‌مقیاسهای نگرش به خانواده

نگرش جوانان استان تهران به خانواده در ۱۴ خرده‌مقیاس به شکل زیر ارائه شده است:

الف- مقبولیت خانواده در نزد جوانان

ب- آرامش و امنیت در خانواده

ت- نقش حمایت‌کننده خانواده

ث- وابستگی به خانواده

ج- ارتباطات مثبت درون خانواده

ح- گرایش به جدایی از همسر

خ- مادرسالاری

د- پدرسالاری

ذ- عملکردهای دینی و ملی خانواده

ر- خانواده قدرتمند، باابهت و پاسخگو

- ز- خانواده حمایت‌کننده افراطی
- س- خانواده آسان‌گیر
- ش- خانواده مستبد
- ص- خانواده بی‌تفاوت

۲- بررسی پاسخهای موضوع نگرش جوانان به خانواده

این موضوع از پرسشنامه پژوهش در وضعیت و نگرش و مسائل جوانان استان تهران، دارای ۴۸ سؤال است که چهارده خرده‌مقیاس مذکور در فوق را در خود دارد و ما در اینجا هر یک از این خرده‌مقیاسها را به‌طور جداگانه مورد بررسی قرار داده‌ایم. ضمناً برای اطلاع دقیق از پاسخ جوانان به سؤالات، جدا از ارقام درصدی فشرده پاسخهای موافق و مخالف، جدول کامل جزئیات و درجه موافقت و مخالفت جوانان با هر سؤال را (که در اصل از نوع مقیاس شش درجه‌ای است) نیز پس از توضیحات مذکور ارائه کرده‌ایم.

الف- مقبولیت خانواده در نزد جوانان (سؤالات ۱ تا ۳)

- ۱- من خانواده خودم را واقعاً دوست دارم. (پاسخهای موافق ۹۳ درصد؛ پاسخهای مخالف ۷ درصد)
  - ۲- خصوصیات خانواده من، در مقایسه با خانواده‌های دیگری که می‌شناسم، بیشتر مورد قبول من است. (پاسخهای موافق ۸۹ درصد؛ پاسخهای مخالف ۱۱ درصد)
  - ۳- از اینکه عضو خانواده خودم هستم، احساس سربلندی نمی‌کنم. (پاسخهای موافق ۱۸ درصد؛ پاسخهای مخالف ۸۲ درصد)
- که دو سؤال اول این خرده‌مقیاس حاکی از آن است که در حدود ۷ تا ۱۱ درصد جوانان استان تهران از کارکرد خانواده خود رضایت ندارند و سؤال سوم گویای آن است که ۱۸ درصد از جوانان استان تهران انتظار دارند رفتار اجتماعی والدینشان بهتر از آن چیزی باشد که در حال حاضر هست.

ب- آرامش و امنیت در خانواده (سؤالات ۴ تا ۱۱)

- ۴- در خانواده خود احساس آرامش و امنیت می‌کنم. (پاسخهای موافق ۸۷ درصد؛ پاسخهای مخالف ۱۳ درصد)
- ۵- در بسیاری از مواقع از سوی خانواده مورد سرزنش قرار می‌گیرم. (پاسخهای موافق ۵۴ درصد؛ پاسخهای مخالف ۴۶ درصد)
- ۶- جو خانوادگی ما ناآرام است. (پاسخهای موافق ۲۶ درصد؛ پاسخهای مخالف ۷۴ درصد)
- ۷- در خانواده من تنبیه بدنی و کتک‌زدن بچه‌ها معمول نیست. (پاسخهای موافق ۷۸ درصد؛ پاسخهای مخالف ۲۲ درصد)

- ۸- در خانواده من اهانت کردن و تنبیه کلامی بچه‌ها امری عادی است. (پاسخهای موافق ۳۲ درصد؛ پاسخهای مخالف ۶۸ درصد)
- ۹- معمولاً در خانواده ما بین پدر و مادرم درگیری و اختلاف وجود داشته است. (پاسخهای موافق ۴۲ درصد؛ پاسخهای مخالف ۵۸ درصد)
- ۱۰- والدین من بین فرزندان خود تبعیض نمی‌گذارند. (پاسخهای موافق ۷۴ درصد؛ پاسخهای مخالف ۲۶ درصد)
- ۱۱- اعضای خانواده‌ام نمی‌توانند مشکلاتی را که پیش می‌آید از طریق گفتگوی آرام و صمیمانه حل کنند. (پاسخهای موافق ۴۳ درصد؛ پاسخهای مخالف ۵۷ درصد)

کسب سوالات این خرده‌مقیاس حاکی از آن است که اولاً خانواده، علی‌رغم مشکلاتی که دارد، منبع مهمی در ایجاد آرامش و امنیت برای فرزندان است؛ ثانیاً کارکردهای خانواده بسیاری از جوانان استان تهران دچار مشکلات جدی است. در حدود ۲۳ تا ۲۷ درصد خانواده‌ها از لحاظ کارکرد ایجاد آرامش برای فرزندان خود دچار مشکل هستند. وقتی ۲۶ درصد خانواده‌ها جو متشنج و ناآرامی دارند؛ وقتی ۴۲ درصد از والدین جوانان با هم درگیری و اختلاف دارند؛ وقتی ۵۴ درصد خانواده‌ها به بهانه‌های مختلف جوانان خود را مورد سرزنش قرار می‌دهند؛ وقتی ۲۶ درصد جوانان فکر می‌کنند که خانواده‌هایشان بین فرزندان خود تبعیض می‌گذارند؛ وقتی ۳۲ درصد خانواده‌ها در ارتباط با فرزندان کلمات ناشایست به‌کار می‌برند و به آنان اهانت می‌کنند و ۲۲ درصد از خانواده‌ها به تنبیه بدنی فرزندان خود متوسل می‌شوند، چه انتظاری داریم که چیزی بیش از یک چهارم از نوجوانان و جوانان استان تهران از عملکرد خانواده‌های خود نارضایتی نداشته باشند. به‌نظر می‌رسد که خانواده‌ها به آموزش و تغییر رفتار خود نیاز بیشتری دارند تا جوانان.

مشکل بزرگتر این است که ۴۳ درصد خانواده‌ها نمی‌توانند مشکلاتی را که پیش می‌آید از طریق گفتگوی صمیمانه و آرام حل کنند. واقعاً نگران کننده است که چنین درصد بزرگی از خانواده‌ها گفتگو کردن و گوش دادن گره‌ها با کمک انگشتان را نیاموخته‌اند و گمان می‌کنند با جر و بحث و مشاجره، و احیاناً به‌کارگرفتن مشت، می‌توان گرهی از مشکلی گشود. به هر حال، وسعت متوسط ۳۲ درصدی فقر آرامش و امنیت در خانواده‌ها حاکی از وجود یک آشفتگی در میان گروه‌های قابل توجهی از مردم است. در این موارد نیز خانواده‌ها به آموزش و تغییر رفتار نیازمندند.

ب- نقش حمایت‌کننده خانواده (سؤالات ۱۲ تا ۱۴)

- ۱۲- در حل مشکلاتم نمی‌توانم روی کمک و حمایت خانواده‌ام حساب کنم. (پاسخهای موافق ۳۳ درصد؛ پاسخهای مخالف ۶۷ درصد)
- ۱۳- خانواده‌ام برای پیشرفت من، زمینه مناسب را فراهم می‌کنند. (پاسخهای موافق ۷۹ درصد؛ پاسخهای مخالف ۲۱ درصد)
- ۱۴- خانواده‌ام بقدری به من خوبی کرده‌اند که نسبت به آنها مدیونم. (پاسخهای موافق ۸۵ درصد؛ پاسخهای مخالف ۱۵ درصد)

که سؤالات ۱۳ و ۱۴ در این خرده‌مقیاس حاکی از آن است که نوجوانان و جوانان استان تهران دارای روحیه قدرشناسی خوبی نسبت به خانواده خود هستند. یک گروه ۳۳ درصدی از جوانان نیز معتقدند که نمی‌توانند روی کمک و راهنمایی خانواده خود در حل مشکلاتشان حساب کنند.

ت_ وابستگی به خانواده (سؤالات ۱۵ تا ۱۷)

۱۵- برای من خیلی دشوار است که از خانواده‌ام دور باشم و آنها را دیربه‌دیر ببینم. (پاسخهای موافق ۷۶ درصد؛ پاسخهای مخالف ۲۴ درصد)

۱۶- به نظر من کار درستی نیست که متفاوت از نظر پدر خود رفتار کنیم. (پاسخهای موافق ۶۹ درصد؛ پاسخهای مخالف ۳۱ درصد)

۱۷- به نظر من کار درستی نیست که متفاوت از نظر مادر خود رفتار کنیم. (پاسخهای موافق ۷۱ درصد؛ پاسخهای مخالف ۲۹ درصد)

که پاسخ جوانان به سؤالات فوق به‌روشنی نشان می‌دهد که جوانان استان تهران عموماً به خانواده‌های خود وابسته‌اند و نزدیک به سه چهارم آنان وابستگی خود به خانواده را عملاً در پاسخهای خود به سه سؤال فوق آشکار می‌سازند.

ث_ ارتباطات مثبت در درون خانواده (سؤالات ۱۸ تا ۲۳)

۱۸- من با پدرم رابطه صمیمانه‌ای دارم. (پاسخهای موافق ۷۲ درصد؛ پاسخهای مخالف ۲۸ درصد)

۱۹- من با مادرم رابطه صمیمانه‌ای دارم. (پاسخهای موافق ۸۷ درصد؛ پاسخهای مخالف ۱۳ درصد)

۲۰- ارتباط من با خواهر و برادرم، رضایت‌بخش نیست. (پاسخهای موافق ۲۹ درصد؛ پاسخهای مخالف ۷۱ درصد)

۲۱- ارتباط خانواده من با سایر افراد فامیل، رابطه نزدیک و صمیمانه‌ای نیست. (پاسخهای موافق ۳۵ درصد؛ پاسخهای مخالف ۶۵ درصد)

۲۲- پدر و مادر من شاد و سرزنده هستند و محیط خانه را بانشاط نگه می‌دارند. (پاسخهای موافق ۷۶ درصد؛ پاسخهای مخالف ۲۴ درصد)

۲۳- خانواده‌ام نسبت به من اعتماد ندارند. (پاسخهای موافق ۲۴ درصد؛ پاسخهای مخالف ۷۶ درصد)

که از وضعیت نگرش نوجوانان و جوانان استان تهران نسبت به ارتباط بین اعضای خانواده می‌توان دریافت که از یک سو احترام افراد در اکثر خانواده‌ها حفظ می‌شود و از سوی دیگر یک چهارم از پدر و مادرها از شادمانی و سرزندگی برخوردار نیستند و نمی‌توانند محیط خانه را بانشاط نگه‌دارند. از بابت چگونگی ارتباط جوانان با پدر و مادر، شاهد هستیم که ۲۸ درصد پدران و ۱۳ درصد مادران نتوانسته‌اند رابطه صمیمانه‌ای با فرزندان خود ایجاد کنند. روابط ۲۹ درصد از جوانان با خواهر و برادر نیز صمیمانه نیست. همچنین، در ارتباطات فامیلی، شاهد هستیم که ۳۵ درصد از خانواده‌ها روابط نزدیک و

صمیمانه‌ای با سایر افراد فامیل ندارند. مشکل دیگر، بی‌اعتمادی ۲۴ درصد از خانواده‌ها به فرزندان نوجوان و جوانان است که زمینه‌ساز تعارض جوانان با والدین و ایجاد فاصله بین آنان است.

ج- گرایش به جدایی از همسر (سؤالات ۲۴ تا ۲۹)

۲۴- فکر می‌کنم اگر روزی بین من و همسر اختلاف وجود داشته باشد، به راحتی می‌توانم از او جدا شوم. (پاسخهای موافق ۱۴ درصد؛ پاسخهای مخالف ۸۶ درصد)

۲۵- به نظر من، جدا شدن از همسر آنقدرها هم بد نیست که این همه راجع به آن صحبت می‌کنند. (پاسخهای موافق ۱۵ درصد؛ پاسخهای مخالف ۸۵ درصد)

۲۶- زن و شوهرهای نسل قدیم که در هر شرایطی با هم زندگی می‌کردند، فقط عمر خود را هدر می‌دادند. (پاسخهای موافق ۳۳ درصد؛ پاسخهای مخالف ۶۷ درصد)

۲۷- در زندگی زناشویی، آدم نباید از خواسته‌های خود، به خاطر طرف مقابل، صرف‌نظر کند. (پاسخهای موافق ۴۰ درصد؛ پاسخهای مخالف ۶۰ درصد)

۲۸- به نظر من، یکی از مهمترین دلایل اختلافات زن و شوهرهای جوان، دخالت‌های خانواده‌های آنها است. (پاسخهای موافق ۸۰ درصد؛ پاسخهای مخالف ۲۰ درصد)

۲۹- به نظر من، هرکسی کمبودهایی دارد و خیلی مشکل است که بتوان همسر مناسبی برای زندگی یافت. (پاسخهای موافق ۷۳ درصد؛ پاسخهای مخالف ۲۷ درصد)

که از پاسخهای فوق می‌توان چند موضوع مهم در مورد ادراک جوانان از مسائل زندگی زناشویی و خانوادگی را دریافت. مثلاً پاسخ به سؤالات ۲۶ و ۲۷ نشان می‌دهد که زمینه‌های روحیه خودخواهی در مناسبات زن و شوهری در بیش از یک سوم جوانان استان تهران دیده می‌شود و می‌توان چنین روحیاتی را مقدمه اختلافات بعدی در زندگی خانوادگی و جدایی بین زن و شوهر دانست. پاسخ جوانان به سؤال ۲۸ گویای حقیقت بسیار بزرگی است که نشان می‌دهد اکثریت قریب به اتفاق جوانان استان تهران (۸۰ درصد) از آفت دخالت‌های خانواده‌ها در امور زندگی زن و شوهرهای جوان احساس نگرانی می‌کنند. این موضوع اخیر حائز اهمیت ویژه و نیازمند بررسیهای دقیقتری است. خانواده‌ها معمولاً خود را بانی و کمک‌کننده ازدواج فرزندان می‌دانند اما می‌بینیم که نظر جوانان درست در نقطه مقابل آنها است. به نظر می‌رسد که در کشور ما بین خانواده اولیه و خانواده‌ای که برای جوانان شکل می‌گیرد معمولاً تعارض بزرگی وجود دارد و این تعارض اساساً ناشی از وابسته کردن فرزندان و دخالت‌ها و انتظارات نابجا از فرزندان جوان است و همین است که اکثر جوانان نیز از آن رنج می‌برند و آن را مانع مهمی در راه ازدواج می‌شمارند. به نظر می‌رسد که در این مورد نیز باید آموزشهای لازم به جوانان و به خانواده‌های نسل پیش داده شود و حتی نوعی فرهنگ‌سازی صورت گیرد. پاسخ جوانان به سؤال ۲۹ نیز نشان می‌دهد که جرأت همسرگزینی در میان جوانان استان تهران، خاصه به دلیل دشواریهای همسرابی مناسب، نسبتاً کم است. وقتی که سه چهارم جوانان استان تهران جرأت همسرگزینی ندارند، می‌توان برخی از دلایل تأخیر در ازدواج آنان را در گرایشهای مذکور یافت.

ج- مادرسالاری در خانواده (سؤال ۳۰)

۳۰- اعضای خانواده من بیشتر از مادرم حساب می‌برند. (پاسخهای موافق ۴۸ درصد؛ پاسخهای مخالف ۵۲ درصد)

ح- پدرسالاری در خانواده (سؤال ۳۱)

۳۱- اعضای خانواده من بیشتر از پدرم حساب می‌برند. (پاسخهای موافق ۶۹ درصد؛ پاسخهای مخالف ۳۱ درصد)

که بر خلاف این نظر عمومی که گویا در خانواده‌های ایرانی مردسالاری است که تسلط دارد و زنان نقشی در تصمیم‌گیری‌های خانواده ندارند، پاسخ جوانان استان تهران به سؤالات ۳۰ و ۳۱ نشان می‌دهد که واقعیت چیز دیگری است و قدرت‌مداران در خانواده، اقل در استان تهران، آن قدر کم نیست که عموماً تصور می‌شود. به هر حال، پیچیدگی این موضوع بیشتر از آن است که بتوان، بدون تحقیقات وسیع علمی در این زمینه، اظهار نظری قطعی کرد.

خ- عملکردهای دینی و ملی خانواده (سؤالات ۳۲ تا ۳۵)

۳۲- پدر من تکالیف و عبادات دینی خود را انجام می‌دهد. (پاسخهای موافق ۸۹ درصد؛ پاسخهای مخالف ۱۱ درصد)

۳۳- مادر من تکالیف و عبادات دینی خود را انجام می‌دهد. (پاسخهای موافق ۹۱ درصد؛ پاسخهای مخالف ۹ درصد)

۳۴- الگوهای را که خانواده‌ام به من ارائه کرده‌اند باعث رشد و تقویت هویت مذهبی و روح دینی در من شده است. (پاسخهای موافق ۸۱ درصد؛ پاسخهای مخالف ۱۹ درصد)

۳۵- الگوهای را که خانواده‌ام به من ارائه کرده‌اند باعث رشد و تقویت هویت ملی و روح ایران‌دوستی در من شده است. (پاسخهای موافق ۷۹ درصد؛ پاسخهای مخالف ۲۱ درصد)

که آنچه از پاسخ جوانان به سؤالات این خرده‌مقیاس برمی‌آید این است که اولاً الگوهای ارائه شده از جانب والدین هم در رشد و تقویت هویت مذهبی و روح دینی و هم در رشد و تقویت هویت ملی و روح ایران‌دوستی جوانان عمیقاً تأثیرگذار است؛ ثانیاً اکثر قریب به اتفاق والدین، تکالیف و عبادات دینی را انجام می‌دهند.

د- خانواده قدرتمند، با بهت و پاسخگو (سؤالات ۳۶ تا ۴۰)

۳۶- پدر و مادر من، در مجموع، قدرت و ابهتی دارند که احترام‌برانگیز است. (پاسخهای موافق ۸۱ درصد؛ پاسخهای مخالف ۱۹ درصد)

۳۷- خانواده‌ام نشان داده‌اند که درباره من احساس مسئولیت می‌کنند و هر کمکی از دستشان برآید دریغ نمی‌کنند. (پاسخهای موافق ۹۰ درصد؛ پاسخهای مخالف ۱۰ درصد)

۳۸- خانواده‌ام، ضمن اینکه به کارهای من توجه دارند، به من این اجازه را می‌دهند که در مورد مسائل مربوط به خودم شخصاً تصمیم‌گیری کنم. (پاسخهای موافق ۷۹ درصد؛ پاسخهای مخالف ۲۱ درصد)

- ۳۹- مادرم مرا درک نمی‌کند و به نیازهای من توجه ندارد. (پاسخهای موافق ۲۳ درصد؛ پاسخهای مخالف ۷۷ درصد)
- ۴۰- پدرم مرا درک نمی‌کند و توجهی به نیازهای من ندارد. (پاسخهای موافق ۲۹ درصد؛ پاسخهای مخالف ۷۱ درصد)

که پژوهشهای روان شناسی حاکی از آن است که یک خانواده سالم خانواده ای است که والدین هم دارای قدرت و ابهت و هم پاسخگویی نیازهای فرزندان خود هستند. در پاسخ جوانان استان تهران به سؤالات این خرده‌آزمون شاهد هستیم که اکثر خانواده‌ها از ابهت و قدرت کافی برخوردارند و قادرند الگوی قدرت را به فرزندان خود انتقال دهند. علاوه بر این، نگرش جوانان خاصه در مورد پدرانشان این است که درصد قابل توجهی از آنان (۲۹ درصد پدران و ۲۳ درصد مادران) نمی‌توانند فرزندان خود را ادراک کنند و به نیازهای آنان توجهی ندارند.

ذ- خانواده حمایت‌کننده افراطی (سؤال ۴۱)

- ۴۱- خانواده ام فرزند خود را بیش از حد مورد حمایت و محبت قرار می‌دهند. (پاسخهای موافق ۶۰ درصد؛ پاسخهای مخالف ۴۰ درصد)

که آنچه از پاسخ جوانان به سؤال فوق بر می‌آید این است که نزدیک به دو سوم خانواده‌ها، شدیداً از فرزندان خود حمایت می‌کنند.

ر- خانواده آسان‌گیر (سؤال ۴۲)

- ۴۲- پدر و مادر من، روی هم رفته، آسان‌گیر و تابع خواسته‌های فرزند خود هستند. (پاسخهای موافق ۷۱ درصد؛ پاسخهای مخالف ۲۹ درصد)

که آنچه از پاسخ جوانان به سؤال فوق بر می‌آید این است که سه چهارم خانواده‌ها، به‌جای نگهداشتن اندازه در پاسخگویی به خواسته‌های فرزندان، آسان‌گیر و تابع خواسته‌های آنان هستند.

ز- خانواده مستبد (سؤالات ۴۳ تا ۴۵)

- ۴۳- پدر من، روی هم رفته، فرد سخت‌گیری است و به فرزند آزادی نمی‌دهد. (پاسخهای موافق ۳۴ درصد؛ پاسخهای مخالف ۶۶ درصد)

- ۴۴- مادر من، روی هم رفته، فرد سخت‌گیری است و به فرزند آزادی نمی‌دهد. (پاسخهای موافق ۲۸ درصد؛ پاسخهای مخالف ۷۲ درصد)

- ۴۵- در خانواده ما نسبت به فرزند سخت‌گیری می‌شود و آزادی کافی وجود ندارد. (پاسخهای موافق ۳۷ درصد؛ پاسخهای مخالف ۶۳ درصد)

که پاسخ جوانان به سه سؤال این خرده آزمون نشان می‌دهد که یک سوم خانواده‌ها در استان تهران رفتار مستبدانه‌ای با فرزندان خود دارند و انتظارشان این است که فرزندانشان مطیع بزرگترها باشند و به‌خواست آنان عمل کنند. به‌نظر می‌رسد که این، مشکل عظیمی است و خانواده‌ها باید بیاموزند که فرزند خوب کسی است که رفتار درست را درونی و از آن خود کرده باشد نه اینکه به‌خواست دیگران عمل کند.

ژ- خانواده بی تفاوت (سؤالات ۴۶ تا ۴۸)

۴۶- پدر من نسبت به کارها و رفتار فرزند خود بی تفاوت است و در امور او دخالتی نمی‌کند. (پاسخهای موافق ۲۴ درصد؛ پاسخهای مخالف ۷۶ درصد)

۴۷- مادر من نسبت به کارها و رفتار فرزند خود بی تفاوت است و در امور او دخالتی نمی‌کند. (پاسخهای موافق ۱۵ درصد؛ پاسخهای مخالف ۸۵ درصد)

۴۸- در خانواده ما هرکس هر طور می‌خواهد رفتار می‌کند و کسی به کسی کاری ندارد. (پاسخهای موافق ۱۸ درصد؛ پاسخهای مخالف ۸۲ درصد)

که از پاسخ جوانان استان تهران به این سؤالات بر می‌آید که یک چهارم از خانواده‌ها نسبت به امور فرزندان خود بی-تفاوت هستند.

۱- اندازه‌های فراوانی پاسخ به سؤالات در موضوع خانواده (تعداد نمونه‌گیری شده: ۵۹۴۸)

سؤالات	درصد کاملاً موافق	درصد کاملاً مخالف	درصد موافق	درصد مخالف	کمی موافق	کمی مخالف	درصد کسی موافق	درصد کسی مخالف	درصد موافق	درصد مخالف	درصد کاملاً موافق	درصد کاملاً مخالف	درصد موافق	درصد مخالف	درصد کسی موافق	درصد کسی مخالف
۱	۴۱۵۷	۷۱۲۹	۹۶۶	۱۶۹۱	۱۹۲	۵۰۱	۲۶۲	۲۶۸	۱۶۲	۱۶۹۱	۹۶۶	۱۶۹۱	۹۶۶	۱۹۲	۵۰۱	۲۶۲
۲	۲۰۹۱	۳۵۸۶	۲۱۲۸	۳۱۴۹	۹۵۰	۱۶۲۹	۳۲۱	۵۵۱	۳۲۱	۱۶۲۹	۳۱۴۹	۲۱۲۸	۳۵۸۶	۹۵۰	۱۶۲۹	۳۲۱
۳	۳۶۲	۶۱۸	۳۹۶	۴۸۸	۳۹۱	۶۷۱	۳۹۶	۶۷۱	۳۹۶	۳۹۱	۴۸۸	۳۹۶	۶۱۸	۳۹۱	۶۷۱	۳۹۶
۴	۲۷۱۳	۴۶۹۰	۱۶۴۵	۲۸۴۴	۶۵۷	۱۱۳۶	۳۲۶	۵۶۴	۳۲۶	۱۱۳۶	۲۸۴۴	۱۶۴۵	۴۶۹۰	۶۵۷	۱۱۳۶	۳۲۶
۵	۶۵۰	۱۱۹۹	۱۱۷۵	۲۰۲۷	۱۲۷۶	۲۲۰۲	۷۶۶	۱۳۲۲	۷۶۶	۲۲۰۲	۲۰۲۷	۱۱۷۵	۱۱۹۹	۱۲۷۶	۲۲۰۲	۷۶۶
۶	۳۶۵	۶۳۷	۴۹۶	۸۶۵	۶۳۸	۱۱۱۳	۶۴۹	۱۱۳۲	۶۴۹	۱۱۱۳	۸۶۵	۴۹۶	۶۳۷	۶۳۸	۱۱۱۳	۶۴۹
۷	۲۸۳۳	۴۸۶۴	۱۱۵۶	۱۹۸۵	۵۵۲	۹۴۸	۵۰۶	۸۶۹	۵۰۶	۹۴۸	۱۹۸۵	۱۱۵۶	۴۸۶۴	۵۵۲	۹۴۸	۵۰۶
۸	۵۱۸	۹۰۱	۵۹۷	۱۰۳۸	۷۰۹	۱۱۳۳	۶۳۹	۱۱۱۱	۶۳۹	۱۱۳۳	۱۰۳۸	۹۰۱	۵۱۸	۷۰۹	۱۱۳۳	۶۳۹
۹	۶۴۹	۱۱۳۵	۷۲۷	۱۲۶۱	۱۰۶۱	۱۸۴۰	۶۷۴	۱۱۶۹	۶۷۴	۱۰۶۱	۱۲۶۱	۷۲۷	۱۱۳۵	۱۰۶۱	۱۸۴۰	۶۷۴
۱۰	۲۲۴۷	۳۹۰۱	۱۴۶۵	۲۵۴۳	۵۶۴	۹۲۹	۵۷۳	۹۵۵	۵۷۳	۹۲۹	۲۵۴۳	۱۴۶۵	۳۹۰۱	۵۶۴	۹۲۹	۵۷۳
۱۱	۸۱۷	۱۴	۷۸۸	۱۳۰۰	۹۰۱	۱۳۰۰	۶۵۹	۱۱۲۹	۶۵۹	۱۳۰۰	۱۴	۷۸۸	۱۳۰۰	۹۰۱	۱۳۰۰	۶۵۹
۱۲	۵۶۱	۹۷۵	۶۴۰	۱۱۱۲	۷۱۲	۱۲۳۷	۵۳۰	۹۲۱	۵۳۰	۱۲۳۷	۱۱۱۲	۶۴۰	۹۷۵	۷۱۲	۱۲۳۷	۵۳۰
۱۳	۱۹۳۴	۳۴۱۰	۱۷۱۹	۳۰۳۱	۸۱۴	۱۴۳۵	۴۵۹	۸۰۹	۴۵۹	۱۴۳۵	۳۰۳۱	۱۷۱۹	۳۴۱۰	۸۱۴	۱۴۳۵	۴۵۹
۱۴	۲۶۲۶	۴۱۷۲	۱۶۲۴	۲۷۶۶	۷۶۷	۱۳۰۶	۳۶۶	۶۴۰	۳۶۶	۱۳۰۶	۲۷۶۶	۱۶۲۴	۴۱۷۲	۷۶۷	۱۳۰۶	۳۶۶
۱۵	۲۱۴۰	۳۶۹۹	۱۴۵۵	۲۵۱۵	۷۷۹	۱۳۴۶	۵۳۱	۹۱۸	۵۳۱	۱۳۴۶	۲۵۱۵	۱۴۵۵	۳۶۹۹	۷۷۹	۱۳۴۶	۵۳۱
۱۶	۱۵۳۴	۲۶۲۲	۱۳۵۹	۲۳۶۷	۶۳۷	۱۰۴۳	۷۴۵	۱۲۹۷	۷۴۵	۱۰۴۳	۲۳۶۷	۱۳۵۹	۲۶۲۲	۶۳۷	۱۰۴۳	۷۴۵
۱۷	۱۶۷۶	۲۹۳۹	۱۴۰۹	۲۴۷۱	۹۶۱	۱۶۸۵	۷۱۹	۱۲۶۱	۷۱۹	۱۶۸۵	۲۴۷۱	۱۴۰۹	۲۹۳۹	۹۶۱	۱۶۸۵	۷۱۹
۱۸	۱۵۰۵	۲۷۳۷	۱۵۱۵	۲۷۳۷	۹۴۶	۱۷۰۹	۵۸۰	۱۰۴۸	۵۸۰	۱۷۰۹	۲۷۳۷	۱۵۱۵	۲۷۳۷	۹۴۶	۱۷۰۹	۵۸۰

۲۹۶	۱۲۸۳	۸۷۰۷	۲۸۴	۱۶۱	۴۹۱	۲۸۱	۵۱۹	۳۰۰	۱۴۴۰	۸۳۳	۲۸۴۱	۱۶۱۳	۴۴۱۶	۲۵۶۰	۱۹
۲۱۲	۷۰۰۶	۲۹۴۱	۲۹۶۱	۱۷۲۴	۳۰۴۲	۱۷۷۱	۱۰۰۳	۶۱۳	۱۰۰۷۹	۶۲۸	۹۰۹۱	۵۷۷	۸۰۷۱	۵۰۹	۲۰
۲۱۲	۶۵۳۰	۳۱۷۰	۲۴۸۶	۱۴۴۳	۲۸۱۲	۱۶۳۲	۱۲۳۲	۷۱۵	۱۳۶۵	۷۹۲	۱۱۰۷۵	۶۸۲	۹۳۰	۵۴۰	۲۱
۲۲۰	۲۳۰۷	۷۶۴۳	۵۰۵۵	۳۳۳	۷۰۵۵	۴۳۶	۱۰۰۴۷	۶۰۹	۲۱۰۰۶	۱۱۲۵	۲۶۰۷۵	۱۵۵۶	۲۸۶۲	۱۶۶۵	۲۲
۱۶۶	۷۵۰۷	۲۴۴۳	۴۱۸۷	۳۳۴۹	۲۶۴۲	۱۵۵۵	۷۶۸	۴۳۶	۸۰۵۷	۵۰۱	۷۰۸۷	۴۶۶	۷۰۹۰	۴۶۲	۲۳
۵۰۰	۸۶۴۳	۱۳۰۷	۵۷۱۶	۳۲۱۳	۲۲۴۲	۱۲۶۰	۶۵۵	۳۸۵	۴۱۳	۲۶۶	۴۰۰	۲۳۶	۴۰۴	۲۶۱	۲۴
۴۴۱	۸۶۰۷	۱۵۰۶	۵۷۲۵	۳۳۳۷	۳۰۴۸	۱۶۵۸	۷	۳۹۶	۵۰۸	۲۳۸	۴۰۳	۲۷۳	۴۰۶	۲۵۲	۲۵
۲۶۹	۱۷۰۷	۳۲۰۵	۲۹۰۵	۱۷۱۰	۲۵	۱۴۱۷	۱۲۰۹۱	۱۷۱۷	۱۲۰۰۴	۶۹۷	۹۰۳۳	۵۰	۱۱۰۱۸	۶۴۷	۲۶
۵۲۳	۵۹۰۹	۴۰۰۶	۲۰۰۶	۱۱۶۱	۳۳۰۹۱	۱۳۱۸	۱۵۰۳۳	۸۷۰	۱۵۰۴۹	۸۷۳	۱۲۰۷۶	۱۱۹	۱۱۰۸۱	۶۶۶	۲۷
۲۲۷	۲۰۰۱۸	۷۹۸۲	۴۰۴	۲۶۴	۶۰۲۸	۳۵	۹۰۶	۵۴۱	۲۲۰۴۲	۱۳۰۳	۲۲۰۷۴	۱۳۸۰	۲۳۰۶۷	۱۶۵۷	۲۸
۴۰۹	۲۹۸۳	۷۳۰۷	۶۰۴۷	۳۶۸	۱۰۰۰۹	۵۷۳	۱۰۰۳۷	۵۸۹	۱۷۰۶۲	۱۰۰۱	۲۵۰۸۶	۱۴۶۹	۲۹۰۹۹	۱۶۸۱	۲۹
۳۰۱	۵۲۰۳۲	۴۷۰۶۸	۱۶۰۵	۹۳۱	۲۰۰۹۸	۱۲۰۰۹	۱۵۰۱۸	۸۷۵	۱۸۰۵۵	۱۰۰۶۹	۱۴۰۷۱	۸۴۸	۱۴۰۴۲	۸۳۱	۳۰
۴۰۰	۳۱۰۱۳	۶۸۸۷	۷۰۵۵	۴۴۱	۱۲۰۲۸	۶۹۹	۱۱۰۱۰	۶۳۳	۱۸۰۰۱	۱۰۰۲۵	۲۷۰۹۹	۱۵۹۳	۲۲۰۸۷	۱۳۰۲	۳۱
۳۰۰	۱۱۰۲۳	۸۸۰۷	۳۰۴۱	۲۰۰۱	۳۰۴۱	۲۲۶	۳۰۸	۲۱۷	۱۰۰۴۸	۶۰۱	۲۳۰۴۱	۱۳۶۷	۵۰۴۵۵	۳۱۲۲	۳۲
۲۰۹	۹۰۵۰	۹۰۵۰	۲۰۸۶	۱۶۶	۳۰۱۱	۱۸۱	۳۰۳	۲۰۵	۷۰۵۷	۴۰۰	۲۱۰۷۷	۱۶۵	۶۱۰۱۷	۳۵۵۵	۳۳
۳۰۳	۱۸۰۹۱	۸۱۰۰۶	۴۰۷	۲۶۴	۶۰۶۳	۳۸۱	۷۰۴	۴۳۳	۱۷۰۷۴	۱۰۰۱۹	۳۰۰۹۲	۱۷۷۶	۲۳۰۴۰	۱۸۶۱	۳۴
۳۰۰	۲۰۰۵۵	۷۹۰۵۵	۵۰۰۶	۲۹۱	۷۰۱۰	۴۰۸	۸۰۳۹	۴۸۲	۱۷۰۸۹	۱۰۰۲۸	۳۱۰۱۰	۱۷۸۷	۳۰۰۴۶	۱۷۵۰	۳۵
۲۰۸۶	۱۹۰۴۵	۸۰۰۵۵	۳۰۹۱	۲۲۶	۶۰۵۶	۳۷۹	۸۰۸۸	۵۱۹	۱۸۰۹۲	۱۰۰۹۳	۳۰۰۸۲	۱۷۸۱	۳۰۰۸۱	۱۷۸۰	۳۶
۱۰۲۸	۹۰۸۶	۹۰۰۴۴	۲۰۶۷	۱۵۷	۳۰۱۳	۱۴۱	۴۰۵۵	۲۳۸	۱۰	۵۸۷	۲۲۰۷۹	۱۳۳۸	۵۷۰۳۶	۳۳۸	۳۷
۱۸۰	۲۰۰۶۰	۷۹۰۴۰	۵۰۶۶	۳۰۷	۷۰۲۲	۴۲۱	۸۰۳۳	۴۷۵	۱۴۰۵۰	۸۴۷	۳۰۰۴۶	۱۷۷۷	۳۰۰۴۵	۲۰۰۲۲	۳۸
۳۰۳۳	۷۷۰۲۹	۲۲۰۷۱	۳۷۰۴۱	۲۱۵۳	۲۸۰۷۸	۱۶۵۵	۱۱۰۰۶	۶۱۶	۹۰۵۵	۵۰۹	۷۰۱۳	۴۱۰	۶۰۰۳	۳۴۷	۳۹
۵۰۰	۷۱۰۲۳	۲۸۰۷۷	۳۵۰۸۸	۲۰۰۱۹	۲۳۰۸۷	۱۳۴۳	۱۱۰۰۴	۶۴۶	۱۲۰۱۲	۶۸۲	۷۰۱۹	۴۱۰	۹۰۳۷	۵۲۷	۴۰
۲۰۹۹	۴۰۰۰۸	۵۹۰۹۲	۷۰۰۵	۴۰۷	۱۵۰۲۲	۹۷۸	۱۷۰۸۲	۱۰۰۲۹	۲۲	۱۲۸۱	۲۱۰۱۲	۱۲۰	۱۶۰۷۹	۹۷۰	۴۱
۱۰۳۴	۲۸۰۷۳	۷۱۰۲۷	۶۰۰	۴۰۵	۱۰۰۳۴	۶۰۷	۱۱۰۰۴	۶۷۴	۲۴۰۹۷	۱۴۶۵	۲۷۰۰۱	۱۵۸۵	۱۹۰۶۹	۱۱۳۲	۴۲
۳۰۷۸	۶۵۰۶۵	۳۰۳۵	۲۷۰۵	۱۵۸	۲۵۰۳۹	۴۵۳	۱۳۰۲۱	۷۵۶	۱۴۰۱۷	۸۱۱	۹۰۴۲	۵۳۹	۱۰۰۶۶	۶۱۶	۴۳
۲۰۵۱	۷۱۰۶۳	۲۸۰۳۷	۲۹۰۴۹	۱۷۱۰	۲۸۰۳۵	۱۶۴۴	۱۳۰۸۰	۸۰۰	۱۱۰۳۶	۶۵۹	۸۰۹	۴۹۸	۸۰۴۲	۴۸۸	۴۴
۲۰۰۸	۶۳۰۵۳	۳۶۰۴۷	۲۰۰۰۴	۱۱۶۷	۲۸۰۴۰	۱۶۵۰	۱۵۰۰۹	۸۷۹	۱۵۰۴۴	۸۸۲	۱۱۰۹۷	۶۹۷	۹۰۳۶	۵۴۵	۴۵
۴۰۲۰	۷۵۰۷۸	۲۴۰۲۲	۳۹۰۵۸	۲۲۵۵	۲۶۰۱۸	۴۹۲	۱۰۰۰۲	۵۷۱	۹۰۳۹	۵۳۵	۷۰۳۵	۴۱۹	۷۰۸۸	۴۲۶	۴۶
۱۰۳۴	۸۴۰۶۳	۱۵۰۳۷	۴۹۰۴۲	۲۸۰۹۴	۲۹۰۵۵	۱۵۵۸	۸۰۶	۵۱۴	۶۰۵	۴۰۸	۴۰۹	۳۸۷	۳۰۳۳	۲۰۷	۴۷
۱۰۶۶	۸۲۰۴۹	۱۷۰۵۱	۴۳۰۸۹	۲۵۰۶۷	۲۷۰۴۴	۱۶۰۵	۱۱۰۱۶	۶۵۳	۸۰۰	۴۶۹	۵۰۰۰۶	۲۹۶	۴۰۴۳	۲۵۹	۴۸

۳- روابط دومتغیری: مقایسه میانگین خرده‌مقیاسها

جوانان مورد مطالعه در پژوهش ما دربرگیرنده نمونه معرف تمام جوانان ۱۴ تا ۲۹ ساله استان تهران است (که رقم آنها ۵۹۴۸ نفر بوده است). این جوانان را بر اساس نظریه‌های روان‌شناسی نوجوانی و جوانی به چهار گروه سنی ۱۴ تا ۱۷ ساله، ۱۸ تا ۲۱ ساله، ۲۲ تا ۲۵ ساله، و ۲۶ تا ۲۹ ساله تقسیم کرده و میانگینهای خرده‌مقیاسهای نگرش به خانواده را در این مقوله‌های سنی با یکدیگر مقایسه کرده‌ایم.

۱- مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاسهای موضوع خانواده در مقوله سن

۱-۱) جدول آمارهای مقدماتی موضوع خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله سن

نمره حداکثر	نمره حداقل	انحراف معیار	میانگین	تعداد	گروههای سنی	خرده‌مقیاسها
۶	۱	۰/۹	۵/۱۳	۱۹۷۰	از ۱۴ تا ۱۷ سال	مقبولیت خانواده
۶	۱	۱	۵/۰۶	۱۸۵۸	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۰/۹	۵/۱۰	۱۲۹۶	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۰/۹	۵/۰۵	۷۳۵	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۰/۹	۵/۰۹	۵۸۵۹	کل	
۶	۱	۱	۴/۲۹	۱۹۷۲	از ۱۴ تا ۱۷ سال	آرامش و امنیت در خانواده
۶	۱	۱	۴/۲۸	۱۸۵۸	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۰/۹	۴/۳۲	۱۲۹۷	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۰/۹	۴/۲۰	۷۳۶	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۱	۴/۲۸	۵۸۶۳	کل	
۶	۱	۱/۱	۴/۷۳	۱۹۷۲	از ۱۴ تا ۱۷ سال	نقش حمایت‌کننده خانواده
۶	۱	۱/۲	۴/۵۸	۱۸۵۸	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۱/۱	۴/۵۰	۱۲۹۸	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۱/۲	۴/۳۵	۷۳۶	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۱/۱	۴/۵۹	۵۸۶۴	کل	
۶	۱	۱/۱	۴/۵۱	۱۹۶۹	از ۱۴ تا ۱۷ سال	وابستگی به خانواده
۶	۱	۱/۱	۴/۳۲	۱۸۵۷	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۱/۲	۴/۲۳	۱۲۹۷	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۱/۲	۴/۱۶	۷۳۵	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۱/۱	۴/۳۵	۵۸۵۸	کل	
۶	۱	۱	۴/۵۰	۱۹۶۹	از ۱۴ تا ۱۷ سال	ارتباطات مثبت در درون خانواده
۶	۱	۱	۴/۴۰	۱۸۵۷	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۲	۱	۴/۴۶	۱۲۹۶	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۱	۴/۴۲	۷۳۵	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۱	۴/۴۵	۵۸۵۷	کل	
۶	۱	۰/۸	۲/۷۵	۱۹۶۲	از ۱۴ تا ۱۷ سال	گرایش به جدایی از همسر
۶	۱	۰/۸	۲/۷۸	۱۸۵۵	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۰/۸	۲/۷۷	۱۲۹۷	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۰/۸	۲/۷۳	۷۳۵	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۰/۸	۲/۷۶	۵۸۴۹	کل	

۶	۱	۱,۶	۴/۲۸	۱۹۰۹	از ۱۴ تا ۱۷ سال	پدرسالاری در خانواده
۶	۱	۱,۵	۴/۱۷	۱۷۹۱	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۱,۶	۴/۰۶	۱۲۲۹	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۱,۷	۳/۹۲	۷۰۲	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۱,۶	۴/۱۵	۵۶۳۱	کل	
۶	۱	۱,۶	۳/۴۵	۱۹۲۳	از ۱۴ تا ۱۷ سال	مادرسالاری در خانواده
۶	۱	۱,۷	۳/۳۴	۱۸۰۸	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۱,۷	۳/۳۸	۱۲۶۷	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۱,۷	۳/۳۱	۷۰۳	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۱,۷	۳/۳۸	۵۷۰۱	کل	
۶	۱	۰,۹	۴,۹۰	۱۹۷۱	از ۱۴ تا ۱۷ سال	عملکرد دینی و ملی خانواده
۶	۱	۰,۹	۴,۸۲	۱۸۵۷	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۰,۹	۴,۹۲	۱۲۹۵	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۰,۹	۴,۹۴	۷۳۶	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۰,۹	۴,۸۸	۵۸۵۹	کل	
۶	۱	۱	۴,۷۳	۱۹۷۰	از ۱۴ تا ۱۷ سال	خانواده قدرتمند، بالهیت، و پاسخگو
۶	۱	۱	۴,۶۶	۱۸۵۸	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۱	۴,۶۸	۱۲۹۶	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۱	۴,۶۰	۷۳۶	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۱	۴,۶۸	۵۸۶۰	کل	
۶	۱	۱,۵	۳,۹۳	۱۹۲۹	از ۱۴ تا ۱۷ سال	خانواده حمایت کننده انفرادی
۶	۱	۱,۵	۳,۷۹	۱۸۱۶	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۱,۵	۳,۸۴	۱۲۵۵	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۱,۵	۳,۸۰	۷۱۳	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۱,۵	۳,۸۵	۵۷۱۳	کل	
۶	۱	۱,۵	۴,۰۷	۱۹۵۱	از ۱۴ تا ۱۷ سال	خانواده آسان گیر
۶	۱	۱,۵	۴,۰۷	۱۸۴۲	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۱,۵	۴,۲۵	۱۲۸۵	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۱,۵	۴,۱۷	۷۲۵	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۱,۵	۴,۱۲	۵۸۰۳	کل	
۶	۱	۱,۳	۲,۸۵	۱۹۶۷	از ۱۴ تا ۱۷ سال	خانواده مستبد
۶	۱	۱,۲	۲,۸۳	۱۸۵۸	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۱,۲	۲,۸۱	۱۲۹۲	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۱,۲	۲,۹۰	۷۳۵	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۱,۲	۲,۸۴	۵۸۵۲	کل	

۶	۱	۱	۲۰۰۴	۱۹۶۸	از ۱۷ تا ۱۹ سال	خانواده بین تفاوت
۶	۱	۱،۱	۲،۳۰	۱۸۵۸	از ۱۸ تا ۲۱ سال	
۶	۱	۱،۱	۲،۳۱	۱۲۹۳	از ۲۲ تا ۲۵ سال	
۶	۱	۱،۲	۲،۴۳	۷۳۵	از ۲۶ تا ۲۹ سال	
۶	۱	۱،۱	۲،۲۰	۵۸۵۴	کل	

(۲- جدول تحلیل واریانس؛ مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای موضوع خانواده در مقوله سن

سطح معناداری	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	منبع واریانس	خرده‌مقیاسها
۰۰۰۹	۲،۱۶	۱،۸۸	۳	۶	بین گروهها	مقبولیت خانواده
			۵۸۵۵	۵۰۹۷	درون گروهها	
			۵۸۵۸	۵۱۰۳	کل	
۰۰۰۸	۲،۲۹	۲،۱۰	۳	۶	بین گروهها	آرامش و امنیت در خانواده
			۵۸۵۹	۵۳۸۳	درون گروهها	
			۵۸۶۲	۵۳۸۹	کل	
۰۰۰۰	۲۳،۷۹	۳۰،۸۰	۳	۹۲	بین گروهها	نقش حمایت‌کننده خانواده
			۵۸۶۰	۷۵۸۸	درون گروهها	
			۵۸۶۳	۷۶۸۰	کل	
۰۰۰۰	۲۵،۰۲	۳۲،۴۴	۳	۹۷	بین گروهها	وابستگی به خانواده
			۵۸۵۴	۷۵۸۹	درون گروهها	
			۵۸۵۷	۷۶۸۶	کل	
۰۰۰۳	۳،۰۳	۲،۹۸	۳	۹	بین گروهها	ارتباطات مثبت در درون خانواده
			۵۸۵۳	۵۷۶۵	درون گروهها	
			۵۸۵۶	۵۷۷۴	کل	
۰۰۴۶	۰،۸۶	۰،۵۶	۳	۲	بین گروهها	گرایش به جدایی از همسر
			۵۸۴۵	۳۸۳۰	درون گروهها	
			۵۸۴۸	۳۸۳۲	کل	
۰۰۰۰	۱۰،۸۷	۲۶،۷۸	۳	۸۰	بین گروهها	پدرسالاری در خانواده
			۵۶۲۷	۱۳۸۶۶	درون گروهها	
			۵۶۳۰	۱۳۹۴۶	کل	
۰،۱۵	۱،۷۹	۴،۹۸	۳	۱۵	بین گروهها	مادرسالاری در خانواده
			۵۶۹۷	۱۵۸۳۸	درون گروهها	
			۵۷۰۰	۱۵۸۴۳	کل	
۰۰۰۰۴	۴،۵۲	۴،۰۱	۳	۱۲	بین گروهها	عملکرد دینی و ملی خانواده
			۵۸۵۵	۵۲۰۱	درون گروهها	

			۵۸۵۸	۵۲۱۳	کل	
۰/۰۱	۳۸۳	۳۰۹	۳	۱۱	بین گروهها	خانواده قدرتمند، بالهت، و پاسخگو
		۰/۹۴	۵۸۵۶	۵۴۹۸	درون گروهها	
			۵۸۵۹	۵۵۰۹	کل	
۰/۰۴	۲۸۰	۶۳۷	۳	۱۹	بین گروهها	خانواده حمایت کننده افراطی
		۲۰۲۸	۵۷۰۹	۱۲۹۹۸	درون گروهها	
			۵۷۱۲	۱۳۰۱۷	کل	
۰/۰۰۲	۴۹۰	۱۰۰۶۶	۳	۳۲	بین گروهها	خانواده آسانگیر
		۲۰۱۷	۵۷۹۹	۱۲۶۱۲	درون گروهها	
			۵۸۰۲	۱۲۶۴۴	کل	
۰/۴۵	۰/۸۹	۱۰۳۸	۳	۴	بین گروهها	خانواده مستبد
		۱۰۵۵	۵۸۴۸	۹۰۷۳	درون گروهها	
			۵۸۵۱	۹۰۷۷	کل	
۰/۰۰۰	۲۹۰۰۴	۳۴۰۵۶	۳	۱۰۴	بین گروهها	خانواده بی تفاوت
		۱۰۱۹	۵۸۵۰	۶۹۶۲	درون گروهها	
			۵۸۵۳	۷۰۶۵	کل	

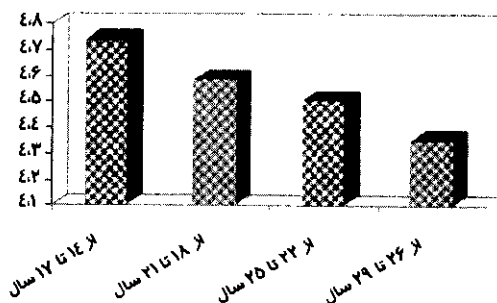
۳-۱) آزمون تفاوت معنی داری *Tukey's HSD* برای مقایسه های جفت به جفت خرده مقیاسهای خانواده در مقوله سن

خرده مقیاسها	گروه ۵۱ و ۵۲	گروه ۵۳ و ۵۴	گروه ۵۴ و ۵۵	گروه ۳ و ۲	گروه ۴ و ۲	گروه ۴ و ۳
مقبولیت خانواده در نزد جوانان	---	---	---	---	---	---
آرامش و امنیت در خانواده	---	---	---	---	---	---
نقش حمایت کننده خانواده	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	---	۰/۰۰۰	۰/۰۲۷
وابستگی به خانواده	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	---	۰/۰۰۷	---
ارتباطات مثبت درون خانواده	۰/۰۲۱	---	---	---	---	---
گرایش به جدایی از همسر	---	---	---	---	---	---
مادرسالاری در خانواده	---	---	---	---	---	---
پدرسالاری در خانواده	---	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	---	۰/۰۰۲	---
عملکرد دینی و ملی خانواده	۰/۰۴۸	---	---	---	۰/۰۱۶	---
خانواده قدرتمند، بالهت و پاسخگو	---	---	۰/۰۰۸	---	---	---
خانواده حمایت کننده افراطی	۰/۰۳۵	---	---	---	---	---
خانواده آسانگیر	---	۰/۰۰۴	---	۰/۰۰۶	---	---
خانواده مستبد	---	---	---	---	---	---
خانواده بی تفاوت	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۲۶	۰/۰۰۰	۰/۰۶۳

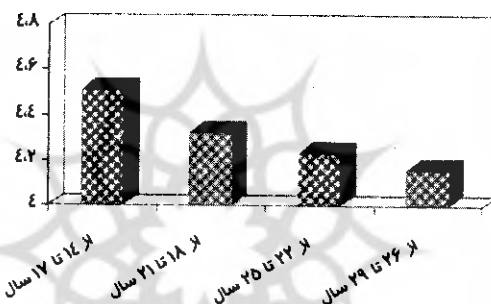
* ۱- گروه سنی ۱۴ تا ۱۷ سال؛ ۲- گروه سنی ۱۸ تا ۲۱ سال؛ ۳- گروه سنی ۲۲ تا ۲۵ سال؛ و ۴- گروه سنی ۲۶ تا ۲۹ سال. ضمناً اعداد درون جدول، سطح معنی داری تفاوت بین میانگین گروه‌های سنی را نشان می‌دهد.

نمودارهای مربوط به میانگینهای معنادار موضوع خانواده در مقوله سن

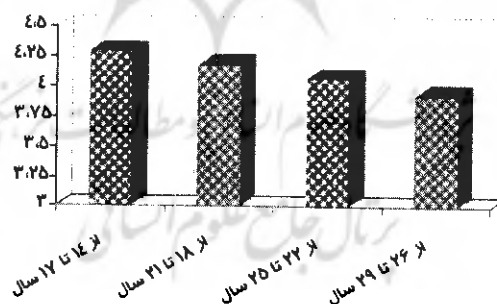
۱-۱) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس نقش حمایت‌کننده خانواده در مقوله سن

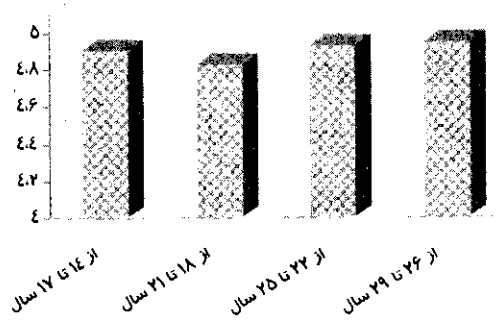
۲-۱) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس وابستگی به خانواده در مقوله سن

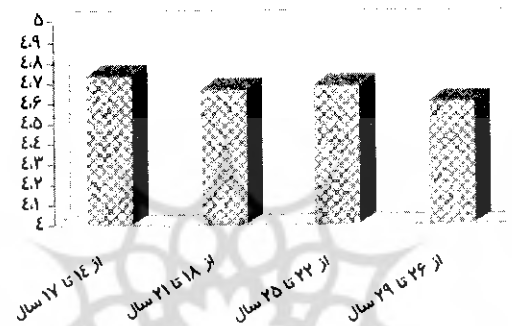
۳-۱) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس پدرسالاری در خانواده در مقوله سن

۴-۱) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس عملکرد دینی و ملی خانواده در مقوله سن

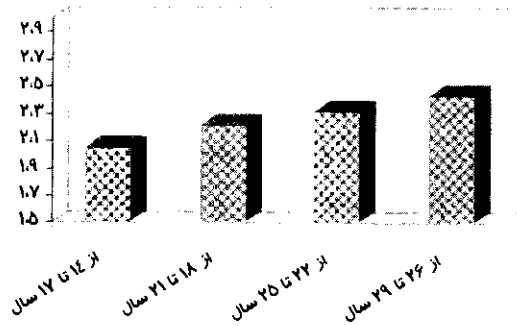
۵-۱) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس خانواده قدرتمند، با‌بخت، و پاسخگو در مقوله سن

۶-۱) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس خانواده آسان‌گیر در مقوله سن

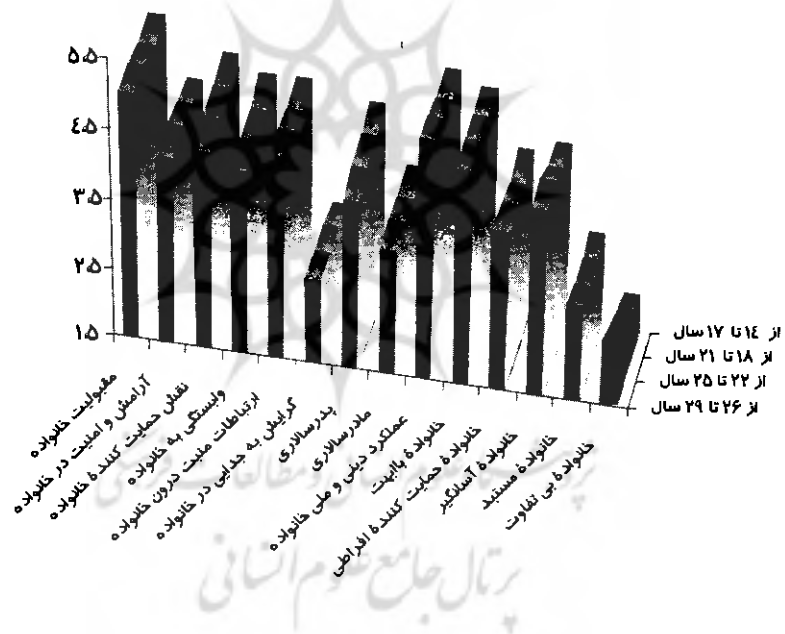

۷-۱) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس خانواده‌بی تفاوت در مقوله سن

از تحلیل‌های آماری فوق می‌توان جمع‌بندی زیر را در مورد مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله سن ارائه کرد:

۸-۱) نیمرخ نتیجه‌گیری مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله سن

که از نتایج چنین برمی آید که اولاً عموم جوانان، خانواده‌های خود را دارای ارزش و اهمیت فراوانی می‌دانند، ثانیاً خانواده جایگاه آرامش و امنیت و کسب حمایت برای جوانان است، و ثالثاً عموم خانواده‌ها دارای عملکرد دینی و ملی قابل قبولی هستند. همچنین، عامل سن تأثیری در نگرش جوانان به آرامش و امنیت در خانواده، گرایش به جدایی از همسر، و حدود استبداد در خانواده ندارد. از سوی دیگر، گروه‌های سنی ۱۴ تا ۱۷ سال نگرش مثبت نیرومندتری به نقش حمایت کننده خانواده نسبت به خود دارند. در مورد وابستگی به خانواده نیز نگرش نوجوانان ۱۴ تا ۱۷ سال نگرش مثبت نیرومندتری از سایر جوانان است. این آمارها نشان می‌دهد که با افزایش سن جوانان، استقلال آنان از خانواده نیز بیشتر می‌شود. نکته دیگری که در این نمودارها جلب نظر می‌کند این است که جوانان سنین ۲۲ تا ۲۵ سال، بیش از جوانان دیگر، خانواده‌های خود را آسان‌گیر معرفی می‌کنند.

۲- مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله جنسیت

در این بخش از مقایسه میانگینها، مقوله جنسیت را مبنای گروه‌بندی جوانان استان تهران قرار داده‌ایم تا وضعیت پسران و دختران را در هر یک از خرده‌مقیاسهای موضوعی با یکدیگر مقایسه کنیم. در این مورد نیز، همانند مقایسه میانگینها در مقوله سن، جداول کامل آماری را فقط برای موضوع خانواده در مقوله جنسیت ارائه کرده و در مقایسه میانگینهای سایر موضوعها در مقوله جنسیت، به‌منظور اجتناب از طولانی شدن بحث، ابتدا جدول ترکیبی خلاصه‌شده، سپس نمودارهای معنادار در خرده‌مقیاسهای هر موضوع، و در انتها نیمرخ نتیجه‌گیری همراه با توضیحات ضروری را آورده‌ایم.

۲-۱) جدول آمارهای مقدماتی خرده‌مقیاسهای موضوع خانواده در مقوله جنسیت

خرده‌مقیاسها	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف معیار
مقبولیت خانواده	دختر	۳۰۱۵	۵،۱۰	۰،۹
	پسر	۲۸۹۷	۵،۰۸	۰،۹
آرامش و امنیت در خانواده	دختر	۳۰۱۶	۴،۲۷	۱
	پسر	۲۹۰۰	۴،۳۰	۰،۹
نقش حمایت‌کننده خانواده	دختر	۳۰۱۷	۴،۵۹	۱،۲
	پسر	۲۹۰۰	۴،۵۸	۱،۱
وابستگی به خانواده	دختر	۳۰۱۵	۴،۳۷	۱،۱
	پسر	۲۸۹۶	۴،۳۲	۱،۱
	دختر	۳۰۱۱	۴،۴۶	۱

۱	۴۴۵	۲۸۹۹	پسر	ارتباطات مثبت در درون خانواده
۰/۸	۲۷۷	۳۰۱۰	دختر	
۰/۸	۲۷۶	۲۸۹۲	پسر	گرایش به جدایی از همسر
۱/۶	۴/۱۲	۲۸۸۴	دختر	
۱/۶	۴/۱۷	۲۷۶۶	پسر	پدرسالاری در خانواده
۱/۷	۳/۳۵	۲۹۴۸	دختر	
۱/۶	۳/۳۰	۲۸۰۴	پسر	مادرسالاری در خانواده
۱	۴/۹۰	۳۰۱۲	دختر	
۰/۹	۴/۸۶	۲۹۰۰	پسر	عملکرد دینی و ملی خانواده
۱	۴/۷۱	۳۰۱۴	دختر	
۱	۴/۶۶	۲۸۹۹	پسر	خانواده قدرتمند، بااهت، و پاسخگو
۱/۵	۳/۸۴	۲۹۵۰	دختر	
۱/۵	۳/۸۷	۲۸۱۵	پسر	خانواده حمایت‌کننده اطرافی
۱/۵	۴/۱۱	۲۹۹۰	دختر	
۱/۵	۴/۱۵	۲۸۶۷	پسر	خانواده آسانگیر
۱/۳	۲/۸۶	۳۰۱۱	دختر	
۱/۲	۲/۸۱	۲۸۹۳	پسر	خانواده مستبد
۱/۱	۲/۱۶	۳۰۱۳	دختر	
۱/۱	۲/۲۴	۲۸۹۴	پسر	خانواده بی‌تفاوت

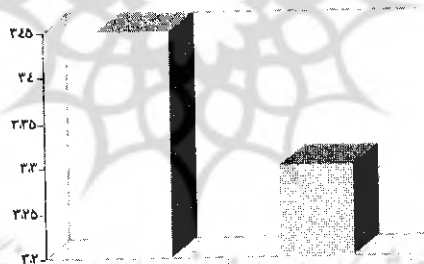
۲-۲) جدول آزمون t؛ مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله جنسیت

سطح معناداری	درجه آزادی	t	سطح معناداری	F	خرده‌مقیاسها
۰/۳۱	۵۹۱۰	۱	۰/۴۹	۰/۴۷	با فرض برابری واریانسها
۰/۳۱	۵۸۹۵	۱			بدون فرض برابری واریانسها
۰/۲۵	۵۹۱۴	-۱/۱	۰/۰۵	۳/۹۴	با فرض برابری واریانسها
۰/۲۵	۵۹۱۴	-۱/۱			بدون فرض برابری واریانسها
۰/۶۹	۵۹۱۵	۰/۴	۰/۱۵	۲/۰۷	با فرض برابری واریانسها
۰/۶۹	۵۹۱۵	۰/۴			بدون فرض برابری واریانسها
۰/۱۳	۵۹۰۹	۱/۵	۰/۹۸	۰/۰۰۰	با فرض برابری واریانسها
۰/۱۳	۵۸۹۷	۱/۵			بدون فرض برابری واریانسها
۰/۶۰	۵۹۰۸	۰/۵	۰/۷۴	۰/۱۱	با فرض برابری واریانسها
۰/۶۰	۵۸۹۷	۰/۵			بدون فرض برابری واریانسها
۰/۷۳	۵۹۰۰	۰/۳	۰/۴۱	۰/۶۷	با فرض برابری واریانسها
۰/۷۳	۵۸۸۴	۰/۳			بدون فرض برابری واریانسها
۰/۲۰	۵۶۷۸	۱/۲۷	۰/۲۵	۱/۳۵	با فرض برابری واریانسها

۰/۲۰	۵۶۷۶	۱،۲۷			بدون فرض برابری واریانسها	پدرسالاری در خانواده
۰/۰۰۱	۵۷۵۰	-۳،۴۲	۰/۰۰۱	۱۰،۷۵	با فرض برابری واریانسها	مادرسالاری در خانواده
۰/۰۰۱	۵۷۴۸	-۳،۴۲			بدون فرض برابری واریانسها	
۰/۱۹	۵۹۱۰	۱،۳	۰/۲۶	۱،۳۶	با فرض برابری واریانسها	عملکرد دینی و ملی خانواده
۰/۱۹	۵۹۰۹	۱،۳			بدون فرض برابری واریانسها	
۰/۰۶	۵۹۱۱	۱،۹	۰/۳۰	۱،۰۸	با فرض برابری واریانسها	خانواده قدرتمند، بااهت، بااستوگو
۰/۰۶	۵۹۱۰	۱،۹			بدون فرض برابری واریانسها	
۰/۵۱	۵۷۶۳	-۰،۷	۰/۱۱	۲،۵۵	با فرض برابری واریانسها	خانواده حمایت کننده اقراطی
۰/۵۱	۵۷۶۰	-۰،۷			بدون فرض برابری واریانسها	
۰/۳۲	۵۸۵۵	-۱	۰/۷۰	۰/۱۵	با فرض برابری واریانسها	خانواده آسانگیر
۰/۳۲	۵۸۵۰	-۱			بدون فرض برابری واریانسها	
۰/۱۰	۵۹۰۲	۱،۶	۰/۰۰۰	۱۲،۳۹	با فرض برابری واریانسها	خانواده مستبد
۰/۱۰	۵۹۰۱	۱،۶			بدون فرض برابری واریانسها	
۰/۰۰۲	۵۹۰۵	-۳	۰/۰۰۱	۱۱،۳۴	با فرض برابری واریانسها	خانواده بی تفاوت
۰/۰۰۲	۵۸۶۲	-۳			بدون فرض برابری واریانسها	

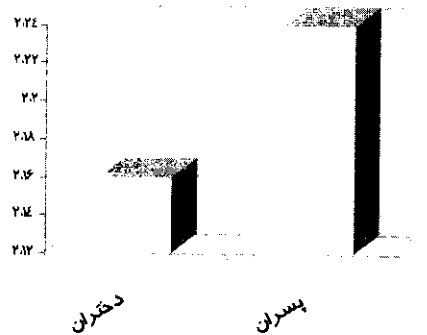
نمودارهای مربوط به میانگینهای معنادار موضوع خانواده در مقوله جنسیت

۱-۲) نمودار مقایسه میانگینهای خردهمقیاس مادرسالاری در خانواده در مقوله جنسیت

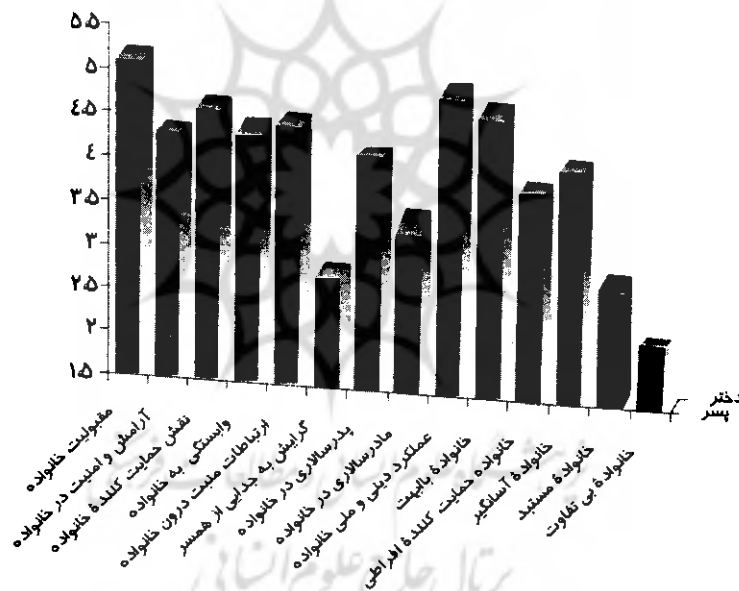
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی
دختران
پسران

۲-۲) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس خانواده بی تفاوت در مقوله جنسیت

از تحلیلهای آماری فوق می توان جمع بندی زیر را در مورد مقایسه میانگینهای خرده مقیاسهای خانواده در مقوله جنسیت ارائه کرد:

۲-۳) نیمرخ نتیجه گیری مقایسه میانگین خرده مقیاسهای خانواده در مقوله جنسیت

از جداول و نمودارهای فوق برمی آید که نگرش پسران و دختران استان تهران فقط در دو خرده مقیاس مادرسالاری در خانواده و بی تفاوت دانستن خانواده متفاوت از یکدیگر است. یعنی، پسران بیش از دختران اعتقاد

دارند که نقش اصلی در خانواده برعهده مادر است و همچنین پسران بیش از دختران، رفتار خانواده‌های خود نسبت به فرزندان را حاکی از بی‌تفاوتی می‌دانند. وجود تفاوت میان دختران و پسران استان تهران در این دو خرده-مقیاس، احتمالاً، گواه نگرش خانواده‌ها نسبت به آزادگذاری فرزندان پسر و نیز حضور کم‌رنگ‌تر پدران در نظام خانواده است.

۳- مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای نگرش به خانواده در مقوله وضعیت سرریزی

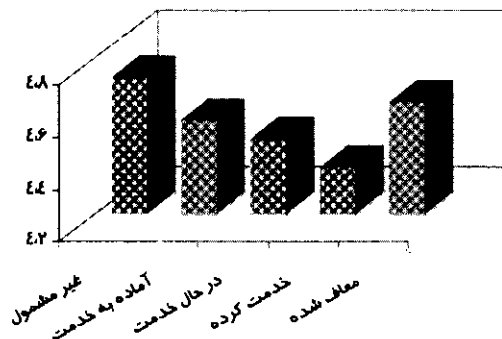
در این بخش، جوانان مورد مطالعه در پژوهش را که دربرگیرنده نمونه معرف وضعیت سرریزی تمام جوانان پسر استان تهران است (و رقم آنها ۲۹۱۱ نفر بوده است)، به پنج گروه غیرمشمول، آماده به خدمت، درحال خدمت، خدمت کرده، و معاف‌شده تقسیم کرده و میانگین خرده‌مقیاسهای موضوعهای یازده‌گانه مورد مطالعه را در این مقوله با یکدیگر مقایسه کرده‌ایم. آنچه ذیلاً مشاهده می‌نمایید، نتایج این مقایسه است.

۳-۱) جدول ترکیبی آمارهای مقدماتی و تحلیل واریانس خرده‌مقیاسهای موضوع خانواده در مقوله وضعیت سرریزی

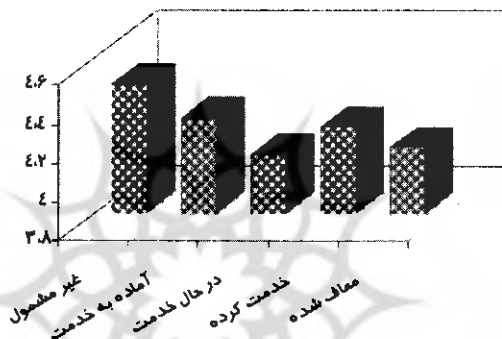
سطح معناداری در تحلیل واریانس	میانگین گروهها						خرده‌مقیاسها
	کل	معاف‌شده	خدمت‌کرده	در حال خدمت	آماده به خدمت	غیرمشمول	
۰/۰۲	۵/۰۸	۵/۲۱	۵/۰۲	۴/۹۸	۵/۰۵	۵/۱۲	مقبولیت خانواده
۰/۰۳	۴/۳۰	۴/۴۴	۴/۲۴	۴/۲۶	۴/۲۵	۴/۳۳	آرامش و امنیت در خانواده
۰/۰۰۰	۴/۵۸	۴/۶۳	۴/۳۸	۴/۴۹	۴/۵۶	۴/۷۲	نقش حمایت‌کننده خانواده
۰/۰۰۰	۴/۳۳	۴/۱۴	۴/۲۴	۴/۱۰	۴/۲۹	۴/۴۶	وابستگی به خانواده
۰/۰۰۶	۴/۴۴	۴/۴۸	۴/۳۸	۴/۲۸	۴/۳۸	۴/۵۲	ارتباطات مثبت در درون خانواده
۰/۰۸	۲/۷۶	۲/۶۷	۲/۷۵	۲/۹۱	۲/۷۹	۲/۷۶	گرایش به جدایی از همسر
۰/۷۷	۳/۳۰	۳/۲۹	۳/۲۴	۳/۲۰	۳/۳۴	۳/۳۲	مادرسالاری در خانواده
۰/۰۰۰	۴/۱۷	۳/۹۷	۴/۰۱	۴/۲۳	۴/۱۹	۴/۳۱	پدرسالاری در خانواده
۰/۳۳	۴/۸۶	۴/۹۱	۴/۸۷	۴/۸۳	۴/۷۸	۴/۸۹	عملکرد دینی و ملی خانواده
۰/۰۰۱	۴/۶۶	۴/۷۵	۴/۵۷	۴/۶۵	۴/۵۸	۴/۷۳	خانواده قدرتمند، باایهت، و پاسخگو
۰/۴۷	۳/۸۶	۳/۸۷	۳/۸۵	۴/۰۳	۳/۷۶	۳/۸۸	خانواده حمایت‌کننده اطراف
۰/۶۳	۴/۱۴	۴/۲۳	۴/۰۹	۴/۲۴	۴/۱۲	۴/۱۶	خانواده آسان‌گیر
۰/۰۷	۲/۸۲	۲/۶۷	۲/۸۹	۲/۹۸	۲/۸۱	۲/۸۰	خانواده مستبد
۰/۰۰۰	۲/۲۵	۲/۲۰	۲/۴۳	۲/۳۶	۲/۳۰	۲/۱۳	خانواده بی‌تفاوت

نمودارهای مربوط به میانگینهای معنادار موضوع خانواده در مقوله وضعیت سربازی

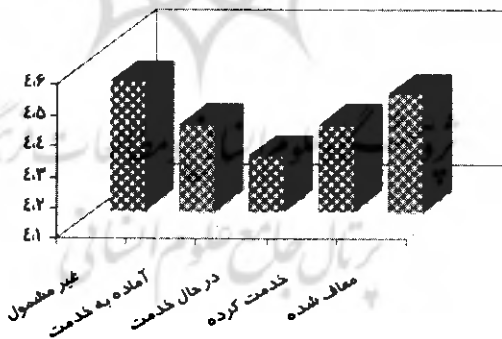
۱-۳) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس نقش حمایت‌کننده خانواده در مقوله وضعیت سربازی

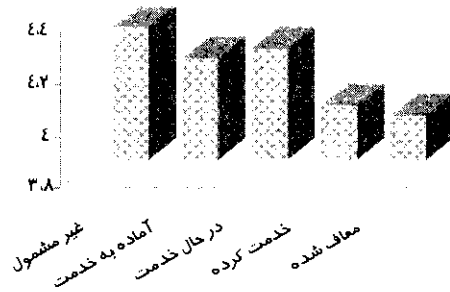
۲-۳) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس وابستگی به خانواده در مقوله وضعیت سربازی

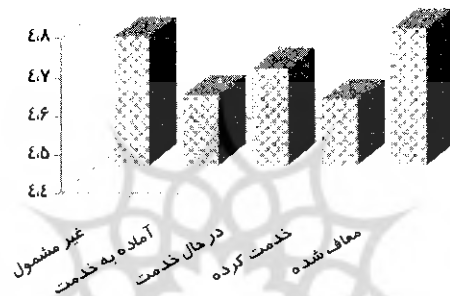
۳-۳) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس ارتباطات مثبت در درون خانواده در مقوله وضعیت سربازی

۳-۴) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس پدرسالاری در خانواده در مقوله وضعیت سرپازی

۳-۵) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس خانواده قدرتمند، با ابهت، و پاسخگو در مقوله وضعیت سرپازی

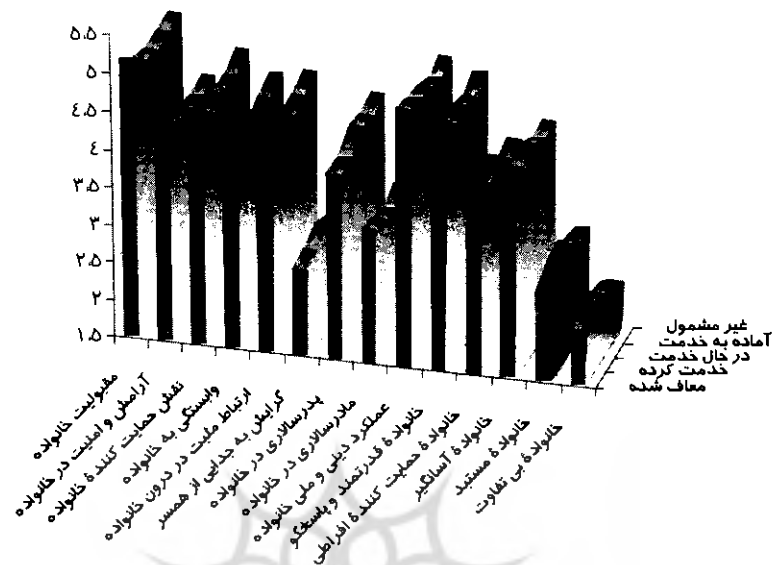

۳-۶) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس خانواده بی تفاوت در مقوله وضعیت سرپازی

از تحلیلهای آماری فوق می‌توان جمع‌بندی زیر را در مورد مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله وضعیت سربازی ارائه کرد:

۷-۳) نیمرخ نتیجه‌گیری مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله وضعیت سربازی

نتایج به دست آمده حاکی از آنست که :

الف) در هر چهار گروه پسران جوان استان تهران که بر اساس وضعیت سربازی طبقه‌بندی شده‌اند، حداکثر نمره کسب شده در خرده مقیاس "مقبولیت خانواده" و حداقل نمره در خرده مقیاس "خانواده بی تفاوت" بوده است و این بدان معناست که در نزد هر چهار گروه، "خانواده" از مقبولیت، پذیرش و اهمیت بالایی برخوردار است و خانواده‌ها نسبت به فرزندان خود عموماً دچار بی تفاوتی نبوده‌اند.

ب) در خرده‌مقیاسهای "خانواده آسانگیر"، "خانواده مستبد"، "خانواده حمایت کننده"، "عملکرد دینی و ملی خانواده"، "مادرسالاری"، "گرایش به جدایی از همسر"، "آرامش و امنیت در خانواده"، و "مقبولیت خانواده" هیچ تفاوت معناداری بین گروه‌ها مشاهده نشد. که این به معنی فقدان وجود رابطه بین وضعیت نظام وظیفه در متغیرهای یاد شده است.

ج) در مابقی خرده‌مقیاسها که تفاوت بین گروه‌ها معنادار است، افراد غیرمشمول و معاف شده نظر مثبت‌تر و بهتری نسبت به خانواده‌های خود، در مقایسه با افراد در حال خدمت، به دست آورده‌اند که شاید این تفاوت،

ناشی از تأثیرسربازی باشد. احتمال دیگر آن است که سن و سال جوانان غیرمشمول باعث نظر مثبت بیشتر آنان شده است. ضمناً جوانان معاف شده و خدمت کرده، بیش از سایر جوانان، خانواده‌های خود را در شمار خانواده‌های پدرسالار معرفی کرده‌اند.

۴- مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای نگرش به خانواده در مقوله اشتغال به تحصیل

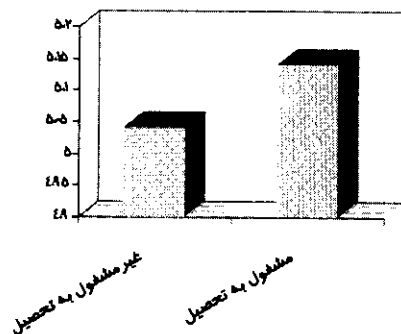
در این بخش از مقایسه میانگین‌ها جوانان نمونه تحقیق را به دو گروه غیرمشمول به تحصیل و مشغول به تحصیل تقسیم کرده و میانگین خرده‌مقیاسهای موضوعهای یازده‌گانه مورد مطالعه را در این مقوله با یکدیگر مقایسه کرده‌ایم. نتایج این مقایسه را ذیل مشاهده می‌کنید.

۴-۱) جدول ترکیبی آمارهای مقدماتی و آزمون t خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله اشتغال به تحصیل

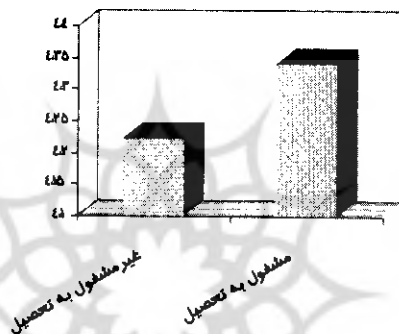
سطح معناداری در آزمون t	میانگین گروهها		خرده‌مقیاسها
	مشغول به تحصیل	غیرمشغول به تحصیل	
۰/۰۰۰	۵/۱۴	۵/۰۴	مقبولیت خانواده
۰/۰۰۰	۴/۳۴	۴/۲۲	آرامش و امنیت در خانواده
۰/۰۰۰	۴/۷۴	۴/۴۳	نقش حمایت‌کننده خانواده
۰/۰۰۴	۴/۳۹	۴/۳۰	وابستگی به خانواده
۰/۰۰۵	۴/۴۸	۴/۴۳	ارتباطات مثبت در درون خانواده
۰/۶۸	۲/۷۷	۲/۷۶	گرایش به جدایی از همسر
۰/۹۲	۳/۳۸	۳/۳۸	مادرمسالاری در خانواده
۰/۰۰۷	۴/۱۸	۴/۱۱	پدرسالاری در خانواده
۰/۷۹	۴/۸۸	۴/۸۸	عملکرد دینی و ملی خانواده
۰/۰۰۰	۴/۷۳	۴/۶۳	خانواده قدرتمند، باهت، و پاسخگو
۰/۲۴	۳/۸۸	۳/۸۳	خانواده حمایت‌کننده افراطی
۰/۲۸	۴/۱۱	۴/۱۵	خانواده آسان‌گیر
۰/۰۰۶	۲/۸۰	۲/۸۹	خانواده مستبد
۰/۰۰۰	۲/۰۹	۲/۳۲	خانواده بی تفاوت

نمودارهای مربوط به میانگینهای معنادار موضوع خانواده در مقوله اشتغال به تحصیل

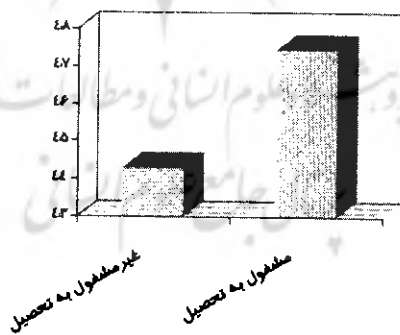
۱-۴) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس مقبولیت خانواده در مقوله اشتغال به تحصیل

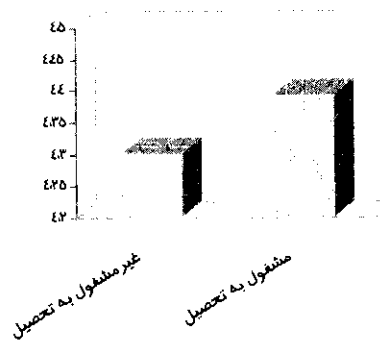
۲-۴) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس آرامش و امنیت در خانواده در مقوله اشتغال به تحصیل

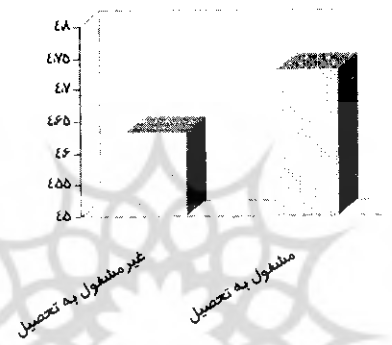
۳-۴) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس نقش حمایت کننده خانواده در مقوله اشتغال به تحصیل

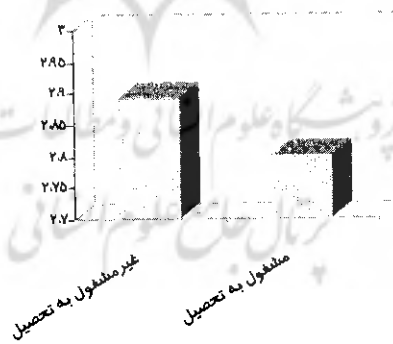
۴-۴) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس وابستگی به خانواده در مقوله اشتغال به تحصیل

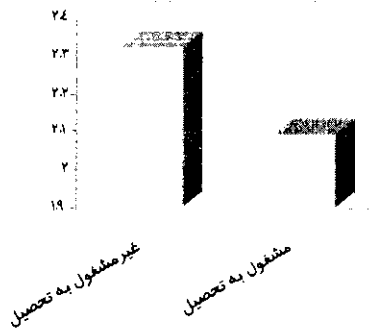
۵-۴) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس خانواده قدرتمند، بالهت، و پاسخگو در مقوله اشتغال به تحصیل

۶-۴) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس خانواده مستبد در مقوله اشتغال به تحصیل

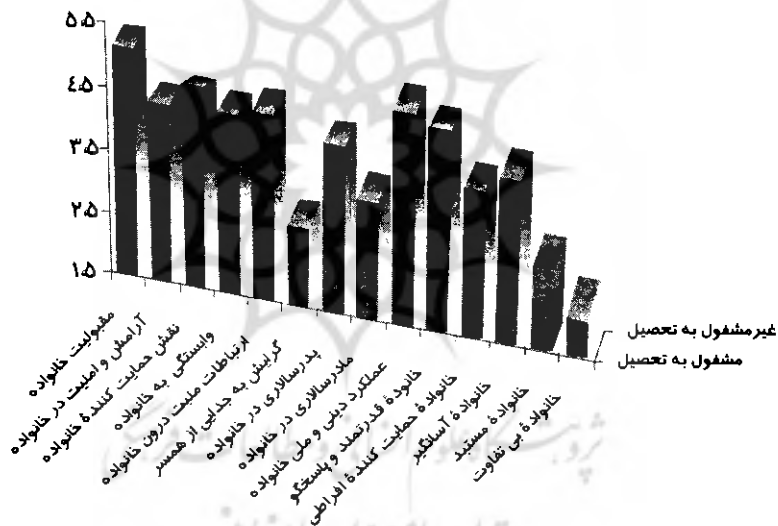

۶-۴) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس خانواده‌بی تفاوت در مقوله اشتغال به تحصیل

از تحلیل‌های آماری فوق می‌توان جمع‌بندی زیر را در مورد مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله اشتغال به تحصیل ارائه کرد:

۷-۴) نیمرخ نتیجه‌گیری مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله اشتغال به تحصیل

کمیافته‌ها به روشنی نشان می‌دهد که از میان شش خرده‌مقیاس دارای تفاوت معنی‌دار، در مواردی که مقبولیت خانواده، آرامش و امنیت در خانواده، نقش حمایت‌کننده خانواده، و وابستگی در درون خانواده بیشتر است، جوانان مشغول به تحصیل نیز بیشتر دیده می‌شوند. برعکس، در خانواده‌های مستبد و خانواده‌های بی‌تفاوت جوانان بیشتری را می‌بینیم که غیرمشغول به تحصیل هستند. معنای این یافته‌ها آن است که سلامت خانواده در مشغول به تحصیل نگهداشتن جوانان تأثیر مثبتی دارد.

۵- مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای نگرش به خانواده در مقوله سطح تحصیلی جوانان مشغول به تحصیل

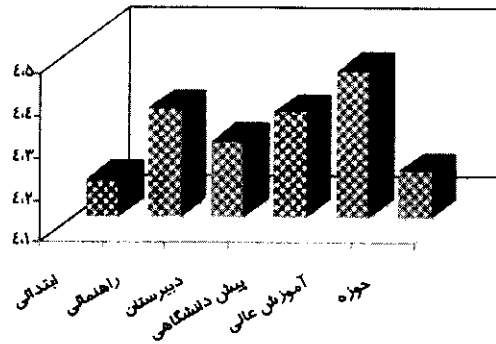
در این بخش از بررسی‌هایمان، جوانان مشغول به تحصیل در پژوهش را به شش گروه ابتدایی، راهنمایی، دبیرستان، پیش‌دانشگاهی، آموزش عالی، و حوزوی تقسیم کرده و میانگین خرده‌مقیاسهای موضوعهای یازده‌گانه مورد مطالعه را در مقوله سطح تحصیلی جوانان مشغول به تحصیل با یکدیگر مقایسه کرده‌ایم. نتایج این مقایسه را ذیلاً مشاهده می‌نمایید.

۵-۱) جدول ترکیبی آمارهای مقدماتی و تحلیل واریانس خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله سطح تحصیلی

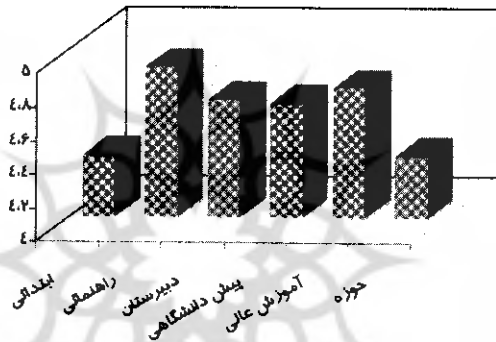
سطح معناداری در تحلیل واریانس	میانگین گروهها						خرده‌مقیاسها
	حوزه	آموزش عالی	پیش‌دانشگاهی	دبیرستان	راهنمایی	ابتدایی	
۰/۰۷	۵/۵۷	۵/۱۰	۵/۱۴	۵/۱۱	۵/۲۳	۵/۱۲	مقبولیت خانواده
۰/۰۲	۴/۲۱	۴/۴۵	۴/۳۵	۴/۲۸	۴/۳۶	۴/۱۹	آرامش و امنیت در خانواده
۰/۰۰۴	۴/۳۷	۴/۷۷	۴/۳۸	۴/۷۰	۴/۸۹	۴/۳۷	نقش حمایت‌کننده خانواده
۰/۰۰۰	۴/۳۳	۳/۹۷	۴/۳۰	۴/۴۵	۴/۷۴	۴/۸۴	وابستگی به خانواده
۰/۰۰۰	۴/۵۷	۴/۴۵	۴/۴۵	۴/۴۹	۴/۶۹	۴/۵۲	ارتباطات مثبت در درون خانواده
۰/۰۵	۲/۵۹	۲/۸۶	۲/۷۴	۲/۷۴	۲/۷۴	۲/۸۷	گرایش به جدایی از همسر
۰/۰۰۰	۳/۳۳	۳/۸۸	۴/۰۸	۴/۲۷	۳/۳۹	۴/۳۰	پدرسالاری در خانواده
۰/۰۰۹	۴/۱۱	۳/۲۰	۳/۳۱	۳/۳۹	۳/۵۳	۳/۷۶	مادرسالاری در خانواده
۰/۰۰۱	۵/۱۴	۴/۷۹	۴/۸۶	۴/۸۵	۵/۰۲	۵/۰۳	عملکرد دینی و ملی خانواده
۰/۰۰۴	۵/۰۳	۴/۷۲	۴/۷۱	۴/۶۹	۴/۸۴	۴/۷۹	خانواده قدرتمند، باایست، و پاسخگو
۰/۰۰۰	۳/۶۷	۳/۸۰	۳/۶۸	۳/۸۴	۴/۲۲	۴/۴۳	خانواده حمایت‌کننده افراطی
۰/۰۰۰	۴/۵۶	۴/۳۱	۴/۰۴	۳/۹۷	۴/۲۶	۳/۵۷	خانواده آسان‌گیر
۰/۰۰۰	۲/۲۲	۲/۶۱	۲/۸۳	۲/۹۰	۲/۷۲	۲/۵۴	خانواده مستبد
۰/۰۰۷	۲/۳۰	۲/۲۲	۲/۰۸	۲/۰۵	۱/۹۹	۲/۲۴	خانواده بی‌تفاوت

نمودارهای مربوط به میانگینهای معنادار خانواده در مقوله سطح تحصیلی جوانان مشغول به تحصیل

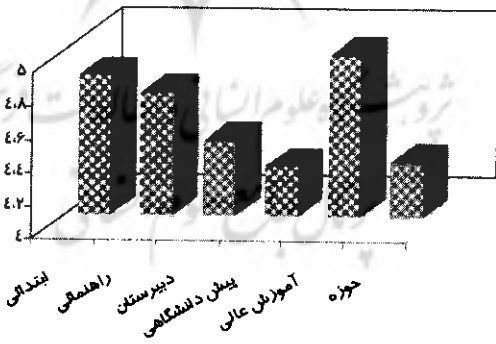
۱-۵) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس آرامش و امنیت در خانواده در مقوله سطح تحصیلی

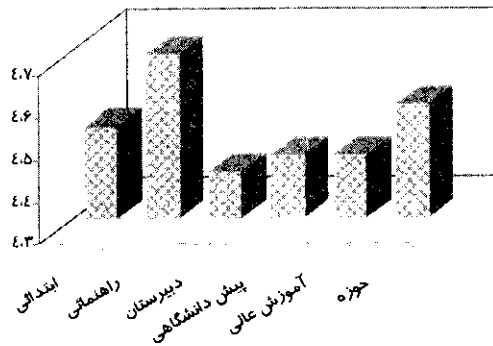
۲-۵) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس نقش حمایت‌کننده خانواده در مقوله سطح تحصیلی

۳-۵) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس وابستگی به خانواده در مقوله سطح تحصیلی

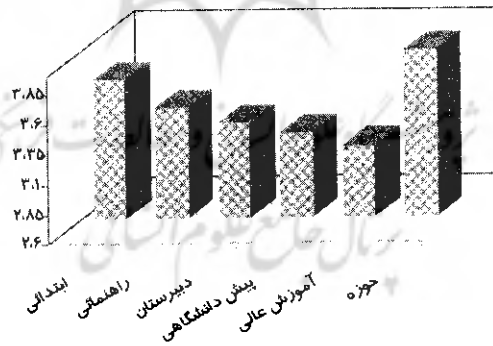
۴-۵) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس ارتباطات مثبت درون خانواده در مقوله سطح تحصیلی

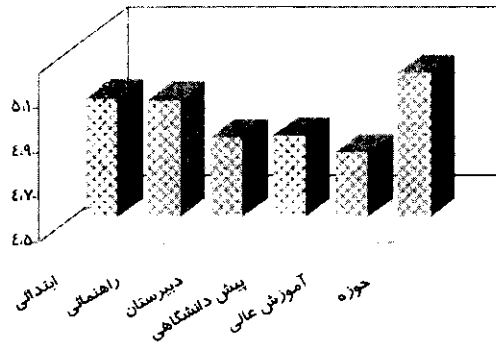
۵-۵) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس پدرسالاری در خانواده در مقوله سطح تحصیلی

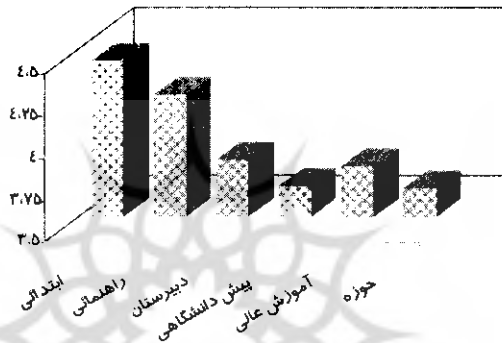
۶-۵) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس مادرسالاری در خانواده در مقوله سطح تحصیلی

۷-۵) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس عملکرد دینی و ملی خانواده در مقوله سطح تحصیلی

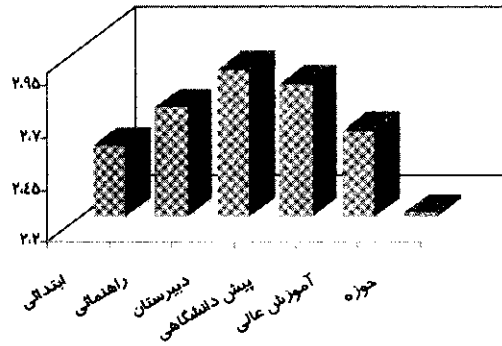
۸-۵) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس خانواده حمایت کننده افراطی در مقوله سطح تحصیلی

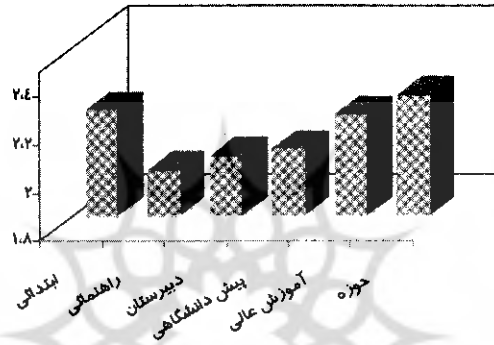
۹-۵) نمودار مقایسه میانگینهای خرده مقیاس خانواده آسان گیر در مقوله سطح تحصیلی

۱۰-۵) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس خانواده‌ مستبد در مقوله سطح تحصیلی

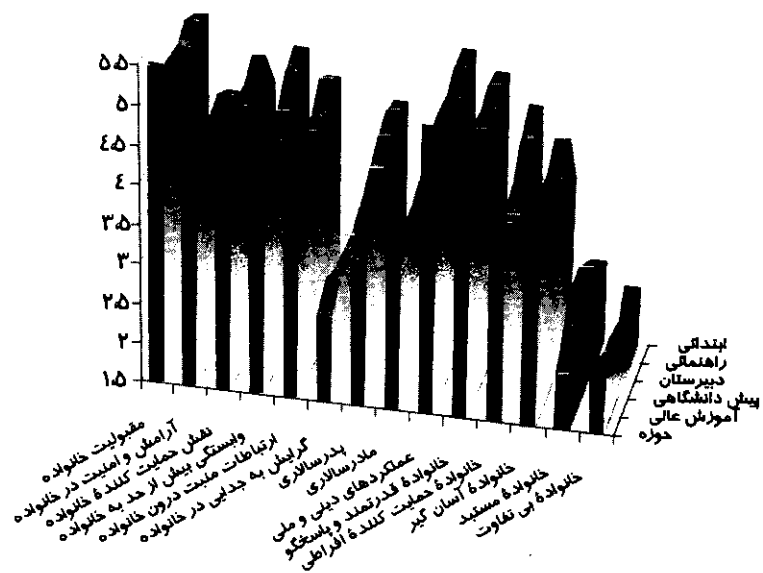
۱۱-۵) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس خانواده‌ بی تفاوت در مقوله سطح تحصیلی

از تحلیل‌های آماری فوق می‌توان جمع‌بندی زیر را در مورد مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله سطح تحصیلی جوانان مشغول به تحصیل ارائه کرد:

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱۲-۵) نیمرخ نتیجه‌گیری مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله سطح تحصیلی

که جوانان متعلق به سطوح مختلف تحصیلی در استان تهران نگرش متفاوتی نسبت به خانواده‌های خود دارند و نوع عملکرد خانواده‌ها نسبت به جوانانی که در سطح مختلف تحصیلی هستند متفاوت از یکدیگر است. در حالی که جوانان دانشگاهی در خانواده‌های خود از بالاترین سطح آرامش و امنیت خیر می‌دهند جوانان حوزوی و ابتدایی کمترین سطح آرامش و امنیت در خانواده را اعلام می‌دارند. در وابستگی به خانواده نیز وضعیت مشابهی وجود دارد. همچنین، جوانان دوره راهنمایی برخوردار از بیشترین حمایت خانواده هستند اما جوانان حوزوی از کمترین سطح حمایت خانواده سخن می‌گویند. پدرسالاری نیز در خانواده جوانان حوزوی رواج بیشتر و در سایر خانواده‌ها رواج کمتری دارد. برعکس، بیشترین مادرسالاری در خانواده جوانان دانشگاهی و کمترین مادرسالاری در خانواده جوانان حوزوی گزارش شده است. خانواده‌های جوانان حوزوی دارای بیشترین ویژگی قدرت و ابهت و پاسخگویی نیز هستند و جوانان حوزوی، بیش از همه جوانان، احساس می‌کنند که در خانواده‌هایشان رفتار مستبدانه کمتر است و رفتار والدین با آنان با بی‌تفاوتی نسبی نیز همراه است. از سوی دیگر، عملکرد دینی و ملی در خانواده‌های جوانان حوزوی بیش از همه و در خانواده‌های جوانان دانشگاهی کمتر از همه است.

۶- مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای نگرش به خانواده در مقوله نوع مدرسه جوانان دانش آموز

در این بخش از مقایسه میانگین‌ها نوجوانان را بر اساس نوع مدرسه‌ای که می‌روند به پنج گروه تقسیم کرده‌ایم: ۱- نوجوانانی که به مدارس عادی می‌روند؛ ۲- نوجوانانی که به مدارس نمونه مردمی می‌روند؛ ۳- نوجوانانی که به مدارس غیرانتفاعی می‌روند؛ ۴- نوجوانانی که به مدارس تیزهوشان می‌روند؛ و ۵- نوجوانانی که به مدارس هنرستان می‌روند. تفاوت دیدگاه‌های این نوجوانان به مسائل مختلف - که احتمالاً بسته به نوع مدرسه‌ای که می‌روند، متفاوت است - جالب توجه هر خواننده علاقه‌مند به شناخت و حل مسائل نوجوانان و جوانان است. از آنجا که ممکن است هر یک از ما پیش‌داوریهای معینی در این مسأله داشته باشیم بهتر است یافته‌های این بخش را مطالعه کنیم تا از حدود تفاوت نگرشهای نوجوانان انواع مدارس در موضوعهای مختلف آگاهی بیشتری پیدا کنیم.

۶-۱) جدول ترکیبی آمارهای مقدماتی و تحلیل واریانس موضوع خانواده در مقوله نوع مدرسه

سطح معناداری در تحلیل واریانس	میانگین گروهها						خرده‌مقیاسها
	کل	هنرستان	تیزهوشان	غیرانتفاعی	نمونه مردمی	عادی	
۰/۶۶	۵/۱۵	۵/۱۳	۵/۲۶	۵/۱۹	۵/۲۷	۵/۱۳	مقبولیت خانواده
۰/۰۰۵	۴/۳۰	۴/۳۳	۴/۱۴	۴/۵۱	۴/۴۱	۴/۲۶	آرامش و امنیت در خانواده
۰/۰۲	۴/۷۶	۴/۶۵	۴/۹۳	۴/۹۷	۴/۸۷	۴/۷۳	نقش حمایت‌کننده خانواده
۰/۶۹	۴/۵۳	۴/۴۸	۴/۳۳	۴/۴۶	۴/۵۳	۴/۵۵	وابستگی به خانواده
۰/۵۸	۴/۴۹	۴/۴۰	۴/۵۵	۴/۵۵	۴/۵۷	۴/۴۸	ارتباطات مثبت در درون خانواده
۰/۴۶	۲/۷۴	۲/۶۹	۲/۷۸	۲/۷۹	۲/۸۶	۲/۸۳	گرایش به جدایی از همسر
۰/۳۵	۴/۲۹	۴/۱۴	۳/۷۹	۴/۲۳	۴/۳۱	۴/۳۳	پدرسالاری در خانواده
۰/۱۵	۳/۴۲	۳/۳۳	۳/۷۱	۳/۲۰	۳/۶۱	۳/۴۵	مادرسالاری در خانواده
۰/۸۵	۴/۹۰	۴/۸۶	۴/۷۷	۴/۹۳	۴/۸۳	۴/۹۱	عملکرد دینی و ملی خانواده
۰/۴۶	۴/۷۳	۴/۶۶	۴/۷۰	۴/۸۱	۴/۸۴	۴/۷۲	خانواده قدرتمند، باهت، و پاسخگو
۰/۰۳	۳/۹۵	۳/۶۹	۴/۵۷	۳/۸۱	۴/۰۵	۴	خانواده حمایت‌کننده افراطی
۰/۱۶	۴/۰۶	۳/۸۹	۴/۸۶	۴/۱۴	۳/۹۸	۴/۰۷	خانواده آسان‌گیر
۰/۵۱	۲/۸۵	۲/۸۹	۲/۶۷	۲/۷۲	۲/۸۷	۲/۸۷	خانواده مستبد
۰/۲۹	۲/۰۴	۲/۰۴	۲/۳۱	۱/۹۱	۱/۹۹	۲/۰۶	خانواده بی تفاوت

نمودارهای مربوط به میانگینهای معنادار موضوع خانواده در مقوله نوع مدرسه جوانان دانش آموز

۱-۶) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس آرامش و امنیت در خانواده در مقوله نوع مدرسه

۲-۶) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس نقش حمایت‌کننده خانواده در مقوله نوع مدرسه

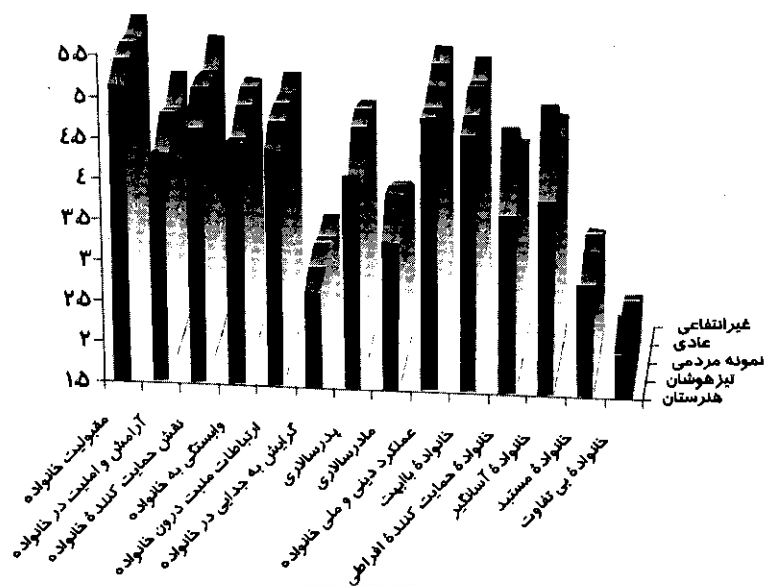

نتیجه از تحلیل‌های آماری فوق می‌توان جمع‌بندی زیر را در مورد مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله نوع مدرسه ارائه کرد:

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۳-۶) نیمرخ نتیجه گیری مقایسه میانگین خرده مقیاسهای خانواده در مقوله نوع مدرسه

که نگرش نوجوانانی که در مدارس مختلف استان تهران درس می خوانند در دو خرده مقیاس به طور معنی - داری متفاوت از یکدیگر است. نوجوانانی که به مدارس غیرانتفاعی و به مدارس نمونه مردمی می روند بیشترین آرامش و امنیت را در خانواده خود احساس می کنند اما نوجوانانی که به مدارس تیزهوشان و به مدارس عادی می - روند سطح کمتری از آرامش و امنیت را در خانواده خود دارند. در مورد نقش حمایت کننده خانواده، یافته های ما نشان می دهد نوجوانانی که به مدارس غیرانتفاعی و به مدارس تیزهوشان می روند از جانب خانواده های خود بیشتر حمایت می شوند اما نوجوانانی که به هنرستان و به مدارس عادی می روند حمایت کمتری از خانواده های خود دریافت می دارند.

۷- مقایسه میانگین خرده مقیاسهای نگرش به خانواده در مقوله نوع مراکز آموزش عالی جوانان دانشجوی

در این بخش، جوانان دانشجوی را (که رقم آنها در نمونه تحقیق ما در استان تهران به ۵۷۰ نفر می رسد) برحسب نوع دانشگاهی که می روند، به هفت گروه تقسیم کرده ایم. این دانشگاهها عبارتند از: دانشگاه دولتی، دانشگاه پیام نور، دانشگاه آزاد، دانشگاه غیرانتفاعی، تربیت معلم، مرکز آموزش عالی وابسته به سازمانهای دولتی، و سایر موارد.

در این بخش، میانگین خرده‌مقیاسهای موضوعهای یازده‌گانه مورد مطالعه را در این مقوله با یکدیگر مقایسه کرده ایم.

۷-۱) جدول ترکیبی آمارهای مقدماتی و تحلیل واریانس خرده‌مقیاسهای هویت در مقوله نوع مراکز آموزش عالی

جوانان

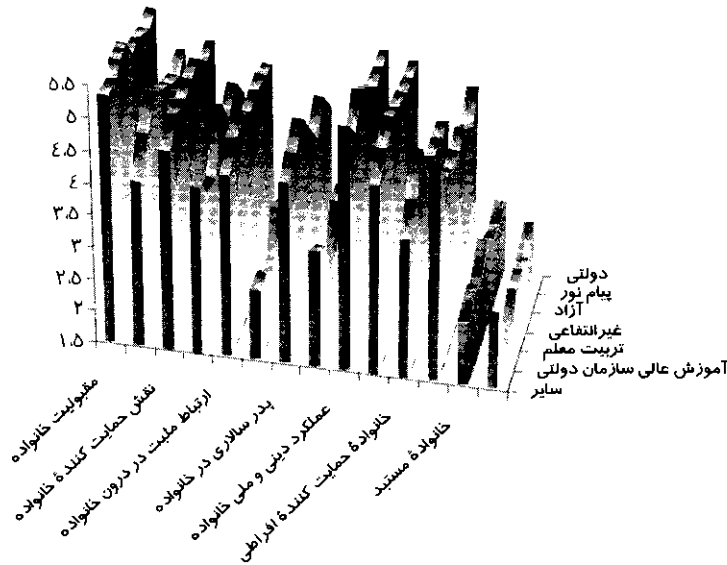
خرده‌مقیاسها	میانگین گروهها						سطح معناداری در تحلیل واریانس
	دانشگاه دولتی	دانشگاه پیام نور	دانشگاه آزاد	دانشگاه غیرانتفاعی	تربیت معلم	مرکز آموزش عالی وابسته به سازمانهای دولتی	
قبولیت خانواده	۵/۰۲	۴/۹۹	۵/۱۲	۵/۱۵	۵/۶۷	۵/۳۶	۰/۴۴
ارامش و امنیت در خانواده	۴/۴۴	۴/۳۲	۴/۴۷	۴/۶۸	۴/۹۱	۴/۵۵	۰/۷۰
نقش حمایت‌کننده خانواده	۴/۶۱	۴/۶۰	۴/۹۰	۴/۸۷	۴/۸۳	۴/۸۹	۰/۱۲
دایستگی به خانواده	۳/۸۴	۴/۳۰	۴/۰۵	۴/۵۳	۳/۶۷	۳/۶۵	۰/۰۶
ارتباطات مثبت در درون خانواده	۴/۳۵	۴/۴۷	۴/۵۲	۴/۴۶	۴/۷۱	۴/۶۳	۰/۵۴
گرایش به جدایی از همسر	۲/۸۶	۲/۹۶	۲/۸۷	۳/۰۱	۲/۳۳	۲/۵۹	۰/۵۷
بهدار سالاری در خانواده	۳/۱۴	۳/۳۳	۳/۱۸	۳/۲۳	۲/۰۰	۳/۱۲	۰/۸۳
بهدار سالاری در خانواده	۳/۸۰	۴/۲۴	۳/۸۷	۴/۳۱	۴/۷۵	۴/۵۰	۰/۲۴
عملکرد دینی و ملی خانواده	۴/۷۷	۴/۸۰	۴/۷۹	۵/۰۶	۵/۳۱	۴/۹۴	۰/۶۵
خانواده قدرتمند، باهت، و پاسخگو	۴/۶۷	۴/۶۸	۴/۷۴	۴/۸۰	۴/۹۵	۴/۸۳	۰/۹۵
خانواده حمایت‌کننده اطراف	۳/۷۸	۳/۸۱	۳/۸۱	۳/۵۸	۴/۵۰	۴	۰/۹۵
خانواده آسانگیر	۴/۳۷	۴/۰۳	۴/۲۹	۴/۲۳	۴/۲۵	۴/۴۱	۰/۸۱
خانواده مستبد	۲/۶۳	۲/۵۲	۲/۶۱	۲/۹۲	۲/۵۸	۲/۷۲	۰/۹۷
خانواده بی‌ثبات	۲/۳۴	۲/۰۸	۲/۱۹	۲/۱۸	۱/۵۸	۱/۹۰	۰/۳

از آنجا که هیچ مورد از موارد مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله نوع مراکز آموزش عالی جوانان دانشجو معنی‌دار نیست، نموداری ترسیم نشده است.

از تحلیل‌های آماری فوق می‌توان جمع‌بندی زیر را در مورد مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله نوع مراکز آموزش عالی ارائه کرد:

پرتال جامع علوم انسانی

۱-۷) نمرخ نتیجه‌گیری مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای خانواده در مقوله نوع مراکز آموزش عالی جوانان دانشجوی

که در نگرش جوانان استان تهران به خانواده، اولاً هیچ تفاوت معناداری میان جوانان مراکز مختلف آموزشی با یکدیگر وجود ندارد و تفاوت‌های مشاهده شده ناشی از خطا است. ثانیاً در نزد تمامی دانشجویان بدون توجه به نوع دانشگاه آنان، نقش حمایت کننده خانواده و مقبولیت خانواده به ترتیب بیشترین نمره و خانواده بی تفاوت و خانواده مستبد کمترین نمره را به طور میانگین کسب کرده اند، که نشان دهنده پذیرش خانواده از سوی دانشجویان و به تبع آن حمایت خانواده از آنهاست.

۸- مقایسه میانگین خرده‌مقیاسهای نگرش به خانواده در مقوله بالاترین مدرک تحصیلی

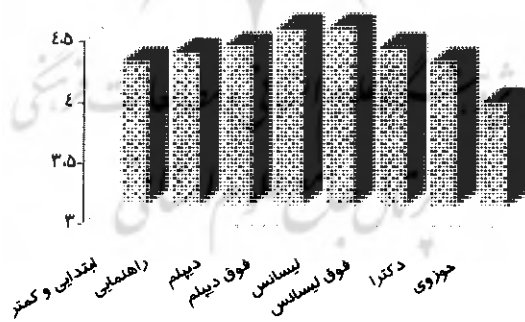
در این بخش از مقایسه میانگین‌ها، جوانان استان تهران را برحسب بالاترین مدرک تحصیلی آنان، به هشت گروه (ابتدایی و کمتر، راهنمایی، دیپلم، فوق دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس، دکترا، و حوزوی) تقسیم کرده و میانگین خرده‌مقیاسهای موضوعهای یازده‌گانه مورد مطالعه را در این مقوله با یکدیگر مقایسه کرده‌ایم. نتایج این مقایسه‌ها را ذیلاً مشاهده می‌کنید.

۸-۱) جدول ترکیبی آمارهای مقدماتی و تحلیل واریانس خرده‌مقیاسهای هویت در مقوله بالاترین مدرک تحصیلی

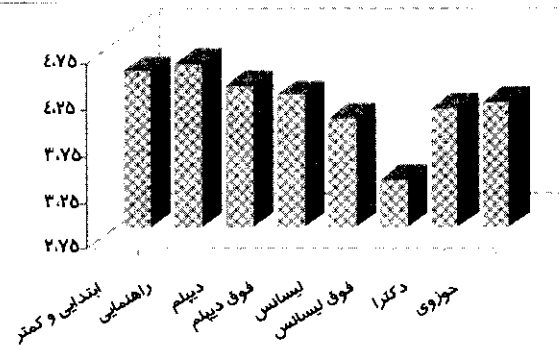
خرده‌مقیاسها	میانگین گروهها								سطح معناداری در تحلیل واریانس
	ابتدایی و کمتر	پراهنمایی	دیپلم	فوق دیپلم	لیسانس	فوق لیسانس	دکترای	حوزوی	
مقبولیت خانواده	۴/۹۹	۵/۰۹	۵/۱۳	۵/۱۳	۵/۱۳	۴/۸۲	۵/۳۹	۴/۸۹	۰/۲۳
آرامش و امنیت در خانواده	۴/۱۶	۴/۲۴	۴/۳۰	۴/۴۴	۴/۴۵	۴/۲۹	۴/۱۸	۳/۸۵	۰/۰۰۰
تفش حمایت کننده خانواده	۴/۴۹	۴/۶۱	۴/۵۶	۴/۷۴	۴/۶۸	۴/۵۰	۵/۰۸	۴/۲۱	۰/۰۰۳
وابستگی به خانواده	۴/۴۴	۴/۵۲	۴/۲۷	۴/۱۸	۳/۹۳	۳/۲۶	۴/۰۳	۴/۱۰	۰/۰۰۰
ارتباطات مثبت در درون خانواده	۴/۵۰	۴/۴۸	۴/۴۲	۴/۴۸	۴/۴۶	۴/۰۹	۴/۵۶	۴/۲۹	۰/۲۲
گرایش به جدایی از همسر	۲/۸۴	۲/۷۵	۲/۷۴	۲/۷۹	۲/۸۱	۳/۱۶	۲/۶۴	۲/۶۹	۰/۰۰۵
مادرسالاری در خانواده	۳/۶۵	۳/۴۱	۳/۳۴	۳/۲۴	۳/۲۲	۳/۵۹	۲/۷۵	۴	۰/۰۰۵
پدرسالاری در خانواده	۴/۳۷	۴/۲۸	۴/۰۴	۴/۱۷	۳/۸۹	۳/۰۷	۳/۹۲	۴/۶۴	۰/۰۰۰
عملکرد دینی و ملی خانواده	۴/۹۱	۴/۸۹	۴/۸۷	۴/۸۸	۴/۸۷	۴/۴۲	۵/۰۲	۴/۸۳	۰/۳۰
خانواده قدرتمند، بالبهت، و پاسخگو	۴/۶۹	۴/۶۹	۴/۶۷	۴/۷۴	۴/۷۲	۴/۲۷	۴/۹۷	۴/۲۸	۰/۲۷
خانواده حمایت کننده افراطی	۴/۰۴	۳/۹۵	۳/۸۳	۳/۹۰	۳/۸۲	۳/۵۴	۳/۵۴	۳/۴۵	۰/۰۰۰
خانواده آسانگیر	۴/۲۷	۴/۰۸	۴/۱۰	۴/۲۲	۴/۲۷	۴/۵۹	۴/۴۲	۴	۰/۰۰۵
خانواده مستبد	۲/۹۲	۲/۹۰	۲/۸۰	۲/۶۷	۲/۶۸	۲/۶۷	۲/۶۰	۲/۶۹	۰/۰۰۳
خانواده بی تفاوت	۲/۳۷	۲/۱۴	۲/۲۰	۲/۲۶	۲/۳۰	۲/۸۷	۲/۳۱	۲/۳۱	۰/۰۰۰

نمودارهای مربوط به میانگینهای معنادار موضوع خانواده در مقوله بالاترین مدرک تحصیلی

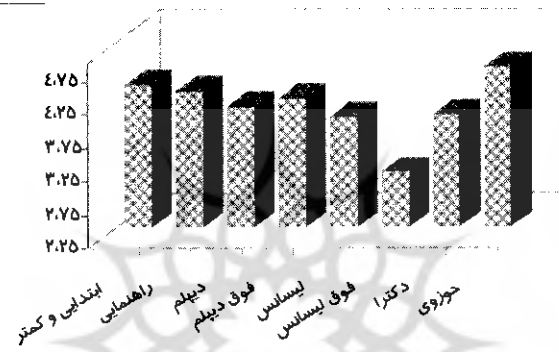
۸-۱) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس آرامش و امنیت در خانواده در مقوله بالاترین مدرک تحصیلی

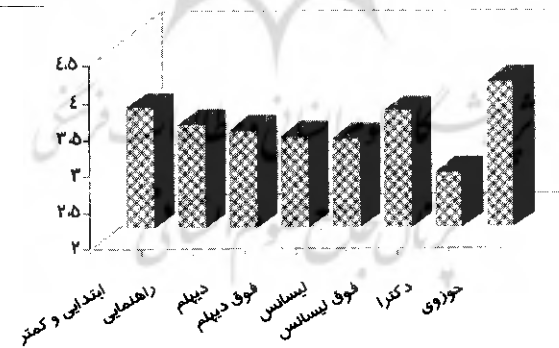
۸-۲) نمودار مقایسه میانگینهای خردهمقیاس وابستگی به خانواده در مقوله بالاترین مدرک تحصیلی

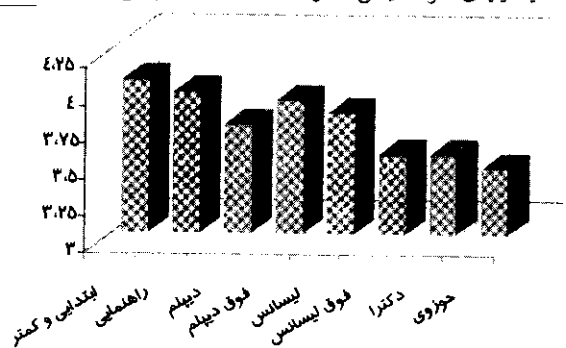
۸-۳) نمودار مقایسه میانگینهای خردهمقیاس پدرسالاری در خانواده در مقوله بالاترین مدرک تحصیلی

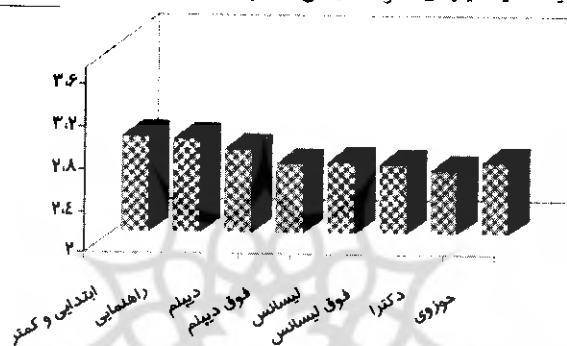
۸-۴) نمودار مقایسه میانگینهای خردهمقیاس مادرسالاری در خانواده در مقوله بالاترین مدرک تحصیلی

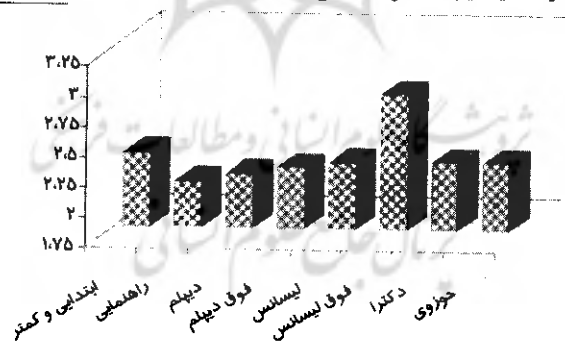
۵-۸) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس خانواده‌حمایت‌کننده افراطی در مقوله بالاترین مدرک تحصیلی

۶-۸) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس خانواده‌مستبد در مقوله بالاترین مدرک تحصیلی

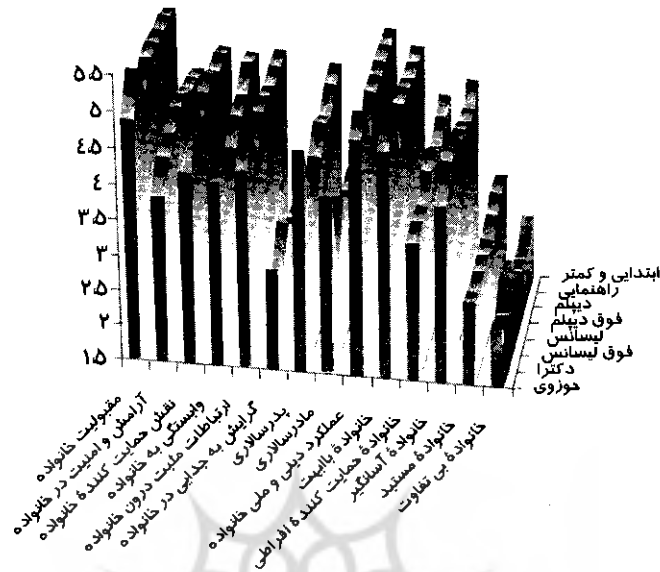

۷-۸) نمودار مقایسه میانگینهای خرده‌مقیاس خانواده‌بی‌تفاوتی در مقوله بالاترین مدرک تحصیلی

مقیاسهای خانواده بندی زیر را در مورد مقایسه میانگینهای خرده توان جمع از تحلیل‌های آماری فوق می در مقوله بالاترین مدرک تحصیلی ارائه کرد:

۸-۸) نیمرخ نتیجه گیری مقایسه میانگین خرده مقیاسهای خانواده در مقوله بالاترین مدرک تحصیلی

که آن دسته از جوانان استان تهران که پایین ترین مدارک تحصیلی را دارند در سه مورد بالاترین نمره را به خانواده‌های خود اختصاص داده‌اند: وابستگی به خانواده، حمایت افراطی خانواده، و وجود استبداد در خانواده. جوانانی که مدرک تحصیلی آنان در سطح فوق دیپلم و لیسانس بوده است بیشترین نمره را به آرامش و امنیت خانواده اختصاص داده‌اند. جوانانی که مدرک تحصیلی آنان در سطح حوزوی بوده است در هر دو ویژگی پدرسالاری و مادرسالاری خانواده بالاترین نمره را داشته‌اند. و جوانانی که تحصیلاتشان در سطح دکترا بوده است کمتر از سایر جوانان از وجود مادرسالاری در خانواده خود گزارش کرده‌اند.